

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2
INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS IN
PRIVATE SCHOOL UNDER PRIMARY EDUCATION
OFFICE AREA 2, NONTHABURI

โดย

มัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2556

**INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS IN PRIVATE SCHOOL
UNDER PRIMARY EDUCATION OFFICE AREA 2, NONTHABURI**

BY

MULLIKA CHOWPANYAWET

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

2013

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

โดย

มัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2556

ดร.ราชันย์ บุญธิมา
ประธานกรรมการสอบ

รศ.วิศิษฐ์ศักดิ์ เป้นสัมฤทธิ์
กรรมการ

รศ.ประทุม เป้นสุวรรณ
กรรมการ

รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

19 พฤษภาคม 2557

Thesis entitled

**INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS
IN PRIVATE SCHOOL UNDER PRIMARY EDUCATION
OFFICE AREA 2, NONTHABURI**

by

MULLIKA CHOWPANYAWET

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Education in Educational Administration

Rangsit University
Academic Year 2013

A blue ink signature of Rachan Boonthima, Ed.D.

Rachan Boonthima, Ed.D.
Examination Committee Chairperson

A blue ink signature of Assoc. Prof. Wisitsak Pansumrith.

Assoc. Prof. Wisitsak Pansumrith
Member

A blue ink signature of Assoc. Prof. Pratoom Pansuvan.

Assoc. Prof. Pratoom Pansuvan
Member

A blue ink signature of Assoc. Prof. Bunlert Songsawang, Ed.D.

Assoc. Prof. Bunlert Songsawang, Ed.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

A blue ink signature of Vanee Sooksatra, D.Eng.

(Asst. Prof. Plt. Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

May 19, 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ขอขอบพระคุณ ดร. ราชนัย บุญธิมา รศ.ดร. บุญเลิศ ส่องสว่าง รศ. วิศิษฐ์ศักดิ์ เป็นสัมฤทธิ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบ แก้ไข และให้คำปรึกษา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ รศ. ประทุม เป็นสุวรรณ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ขอขอบคุณอาจารย์อนันต์ สุขกัณฑ์ อาจารย์วิภาวรรณ มาน้อย ที่ได้คำแนะนำข้อคิด ๆ ำ ในการทำวิจัยเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ขอขอบคุณนางมฤดี วานิชพงษ์พันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมารีย์วิทยา บางบัวทอง ที่ให้ความเมตตา และคำแนะนำ ให้กำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่กรุณาให้ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลจากบุคลากรในสังกัด จนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยจนสำเร็จ

สุดท้ายนี้ความสำเร็จที่ได้มา ต้องขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัว เพื่อน ๆ ที่ใกล้ชิดทุกคน ที่เป็นส่วนสนับสนุนให้มีพลังในการศึกษา และขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ รุ่น 6 ที่คอยช่วยเหลือกันมาโดยตลอด จนจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

มัลลิกา เชาวัญญเวช
ผู้วิจัย

5507506 : สาขาวิชาเอก : การบริหารการศึกษา ; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน, ความคิดเห็นของครู

มัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช : การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (INSTRUCTIONAL
LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS IN PRIVATE SCHOOL UNDER PRIMARY
EDUCATION OFFICE AREA 2, NONTHABURI) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร. บุญเลิศ
ส่องสว่าง, 99 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียน
เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน ระหว่างเพศชายและเพศหญิง (3) เปรียบเทียบภาวะผู้นำ
ทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน ระหว่างผู้ที่มีวุฒิด้านการบริหารการศึกษาดำกว่าระดับ
ปริญญาโทและวุฒิด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป (4) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน ระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาเอกชนต่ำกว่า
5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู โรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 345 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R.V. and
Morgan กลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ Z-test

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชนต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารใน
โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาวะผู้นำ แบบเปลี่ยนสภาพ รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบ
แลกเปลี่ยน

2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และระดับ
การศึกษา โดยรวมรายด้านไม่แตกต่างกัน

ลายมือชื่อนักศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

**5507506 : MAJOR ; EDUCATIONAL ADMINISTRATION ; M.Ed
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)**

**KEYWORDS : INSTRUCTIONAL LEADERSHIP, ADMINISTRATORS IN
PRIVATE SCHOOL, PERVATE BY TEACHERS**

**MULLIKA CHOWPANYAWET : INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF
ADMINISTRATORS IN PRIVATE SCHOOL UNDER PRIMARY EDUCATION
OFFICE AREA 2, NONTHABURI. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.BUNLERT
SONGSAWANG, Ed.D., 99 p.**

The purposes of this research were to 1)Instruction Leadership of Administrators in Private School under Primary Education Office Area 2, Nonthaburi. 2) Compare leadership of Administrators in Private School between male and female. 3)Compare leadership of Administrators in Private School between the Administrators who less than Master's Degree and Mater Degree of Education Administration or more than that. 4)Compare leadership of Administrators in Private School between the Administrators who have less than 5 years of experience and more than 5 years of experience.

The sample consisted of 345 teachers of Private School under Primary Education Office Area2, Nonthaburi by Krejcie, R.V. and Morgan's Determining Sample Size for Research Activity. The instrument for research were five-level rating scales questionnaires. The data were analyzed by percentage, mean score, the standard deviation and Z-test.

The result of research were as follow ;

1)The opinions of teachers in Private School to Leadership of Administrators in Private School under Primary Education Office Area2, Nonthaburi as a whole at the high level. The highest mean score was Transformational Leadership, and the lower was Transactional Leadership.

2) The result of teacher's opinion compare as a whole and all 3 aspects ; sex experience and education level were not difference.

Student's Signature *C. mullika* Thesis Advisor's Signature..... *Bunlert S.*

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 กรอบแนวคิดการศึกษา	4
1.5 ขอบเขตการศึกษา	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	8
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา	20
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเอกชน	23
2.4 แนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา	32
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2	38
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
3.3 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา	54
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	55
3.5 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2	58
4.2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2	65
4.3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2	68
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	70
5.2 สมมติฐานในการวิจัย	71
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
5.4 สรุปผลการวิจัย	72
5.5 อภิปรายผล	74
5.6 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	76
5.7 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	76
บรรณานุกรม	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	83
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ และตารางแสดงการวิเคราะห์ค่า IOC	85
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	91
ประวัติผู้วิจัย	99

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
3.1	แสดงข้อมูลประชากรและตัวอย่าง	53
4.1	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
4.2	แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	60
4.3	แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	61
4.4	แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	62
4.5	แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	63
4.6	แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการพัฒนาตนเอง และบุคลากรครู	64
4.7	แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	65
4.8	แสดงเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการ จำแนกตามเพศ	66
4.9	แสดงเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการ จำแนกตามวุฒิ ด้านการบริหารการศึกษา	67
4.10	แสดงเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ การบริหารสถานศึกษา	68

สารบัญรูป

รูปที่

หน้า

1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

4

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันว่าบุคคลที่มีความสำคัญในทุกระดับของสังคม คือ บุคคลที่เป็นผู้นำ เพราะผู้นำเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอดขององค์กร สวัสดิภาพและสันติสุขของสังคม ประเทศชาติทั้งหมด ในองค์กรทางการศึกษา สถานศึกษา เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่มีความสำคัญที่สุด และเป็นแนวหน้าในการปฏิรูปการศึกษาซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทุกหมวดได้กำหนดภารกิจของสถานศึกษาไว้ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด (รุ่ง แก้วแดง, 2542:42) ทั้งนี้ ความสำเร็จขององค์กรย่อมขึ้นอยู่กับการบริหาร เพราะการบริหารย่อมหมายถึงการดำเนินการใดๆ ให้การปฏิบัติงานขององค์กรดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมาย (วิระ ประเสริฐศิลป์, 2542:25) ซึ่งโรงเรียนจัดเป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่ให้การศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ จะเห็นว่าประเทศที่พัฒนาแล้วจะพยายามปรับปรุงและจัดการศึกษาทุกระดับให้กับประชาชนอย่างดีที่สุด สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุด ผลการจัดการศึกษาจะเป็นเช่นใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานศึกษา ภารกิจหลักของสถานศึกษาคือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นั่นคือ คุณภาพผลผลิตที่พึงประสงค์ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความสุขภาพอนามัยที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541:47) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินกิจการการต่างๆ ของสถานศึกษา เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผน อำนวยการ มอบหมายงานและกำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงต้องสร้างภาวะผู้นำ (Leadership) ที่เข้มแข็งในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ดี จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพราะผู้นำมีความสามารถในการใช้อิทธิพลโน้มน้าวจูงใจบุคลากรใน

การปฏิบัติงาน และให้บุคลากรตระหนักถึงความเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของงาน เกิดความ
ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ องค์กร
เจริญก้าวหน้า และเกิดการพัฒนาด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง

ผู้บริหารซึ่งถือว่าเป็นผู้นำของโรงเรียนมีความสำคัญในยุคปฏิรูปการศึกษาไม่ว่าจะเป็น
สถานศึกษาของรัฐและเอกชน ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่เป็นกลไกสำคัญยิ่งในการที่จะนำองค์กร
ไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ภาวะผู้นำ (Leadership) จะต้องถูกปรับเปลี่ยนไปด้วย ความ
เปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ท้าทายการทำงานของผู้นำในการที่จะนำองค์กรไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ โดย
เฉพาะงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหาร
จัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด และด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดย
อิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการ
มีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง
ในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล
ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมี
คุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2543:37) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องแสดงบทบาท
ในการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มองเห็นจุดเด่น จุดด้อยขององค์กร สามารถหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา
โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ให้ทุกคนมีส่วน
ร่วมกันทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ (สุพล วัณสินธ์, 2545:56) บทบาทของ
ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สร้างจิตสำนึกในด้านทิศทางและเป้าหมาย มีความคาดหวังในครู
และบุคลากร โดยเฉพาะผู้เรียน ให้มีความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอน ติดตามดูแลการ
ปฏิบัติงาน และมุ่งใจครูและบุคลากรให้พยายามทำให้ดีที่สุดตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2543:78) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน มิใช่เพียง
เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น แต่การนำนั้นเป็นการนำที่ยั่งยืนและต่อเนื่อง สร้างความเป็นหนึ่ง
ระหว่างครู ผู้ปกครอง และเด็ก (ผจญ โกจารย์ศรี, 2544:52) ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นตัวจักรใน
การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือปฏิรูปภายในโรงเรียน ผู้บริหารต้องประเมินตัวเองก่อนว่ามี
ความพร้อมหรือต้องส่งเสริมความพร้อมให้กับตัวเองและคณะครูภายในโรงเรียน ต้องศึกษาข้อมูล
จากองค์ความรู้ต่างๆ เปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน (ชาญชัย ทิพยานนตร,
2544:66) โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาผู้เรียน

จากความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ว่ามีความสอดคล้อง สมดุล และเหมาะสมกับการบริหารจัดการเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งสารสนเทศที่ได้รับคาดว่าจะจะเป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 ศึกษาความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างเพศชายและเพศหญิงของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างผู้ที่มีวุฒิด้านการบริหารการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาโทและวุฒิด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาเอกชนต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.3 สมมุติฐานการศึกษา

1.3.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและบุคลากรเพศชายและเพศหญิงในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

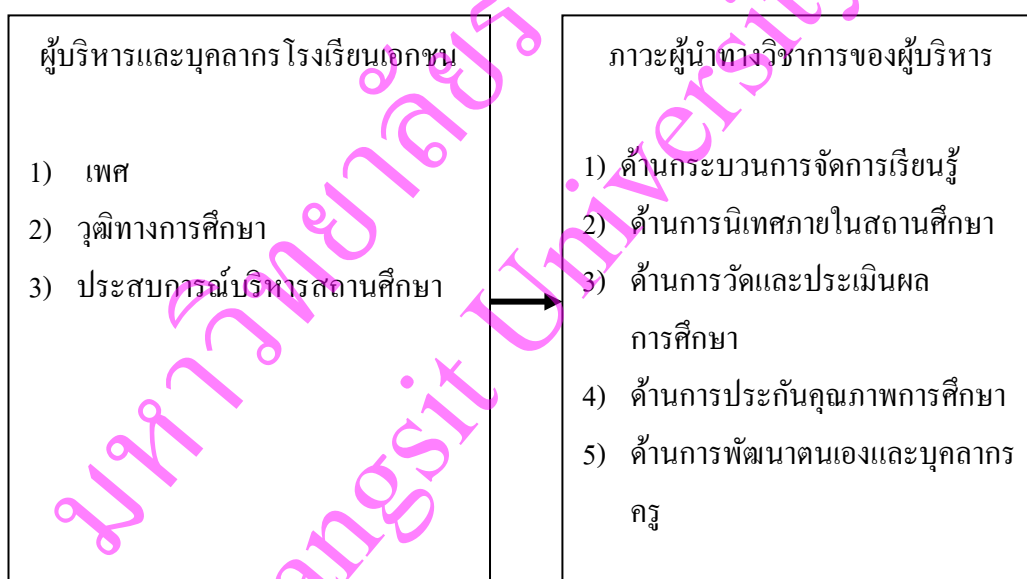
1.3.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและบุคลากรที่มีวุฒิด้านการบริหารการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาโทและวุฒิด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ในโรงเรียนเอกชน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและบุคลากร ที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาเอกชนต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษา ดังแผนภาพต่อไปนี้

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3,023 คน

1.5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2556 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามอำเภอที่เป็นเขตพื้นที่บริการ จำนวน 345 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากรางสำเร็จรูปของ Kreicie, R.V. and Morgan

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1.5.2.1 ตัวแปรต้น

คุณลักษณะของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ได้แก่ (1) เพศ (2) วุฒิทางการศึกษา และ (3) ประสบการณ์บริหารสถานศึกษา

1.5.2.2 ตัวแปรตาม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ได้แก่ (1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (3) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา (4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (5) การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู

1.5.3 เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในด้าน

1.5.3.1 กระบวนการจัดการเรียนรู้

1.5.3.2 การนิเทศภายในสถานศึกษา

1.5.3.3 การวัดและประเมินผลการศึกษา

1.5.3.4 การประกันคุณภาพการศึกษา

1.5.3.5 การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

เพศ หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่เป็นผู้ชายหรือผู้หญิง

วุฒิทางการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญา
เอก

ประสบการณ์บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาต่ำกว่า
5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากร
ทางการศึกษาในสังกัดปฏิบัติตามภาระงานเพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายโรงเรียน โดยจำแนก
ตามการศึกษาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสถานศึกษาเอกชนของ
สุรศักดิ์ ฤชา (2550) ซึ่งจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ และ
เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผสมผสานสาระความรู้คู่กับ
คุณธรรมด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ประยุกต์ใช้การเรียนรู้อย่างยืดหยุ่นสอดคล้องกับ
สภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และให้คำแนะนำ
ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู

การวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และให้
คำแนะนำครูในการประเมินผลนักเรียนรอบด้านครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการ
ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) มีการวิเคราะห์ผลจากการประเมิน
แล้วนำมาใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการ
ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนา
อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู หมายถึง ผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 มีการพัฒนาตนเองและพัฒนาครู โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ นโยบาย แนวทางในกาพัฒนาอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้จัดการหรือผู้อำนวยการสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

สถานศึกษาเอกชน หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ในเขตอำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอปากเกร็ด

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.7.1 ได้ทราบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

1.7.2 หน่วยงานต้นสังกัด เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอสาระสำคัญ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเอกชน
- 2.4 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ “Instructional Leadership” ได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมท่ามกลางหมุ่่นักการศึกษาในฐานะเป็นผู้สร้างผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งจะเริ่มเห็นได้จากงานวิจัยประสิทธิผลของโรงเรียนมีมากขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 และต้นปี ค.ศ. 1980 (Howley, 1989 อ้างถึงใน ถาวร เสงี่ยม, 2550 : 149) ดังที่สอดคล้องกับงานวิจัยนั้น “ภาวะผู้นำทางวิชาการ” เป็นหนึ่งในเงื่อนไขของปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติของโรงเรียนมีความคาดหวังสูงต่อผลสำเร็จที่จะเกิดขึ้น (Larson and others, 2006 อ้างถึงใน ถาวร เสงี่ยม, 2550 : 149) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Hopkins, 2001 : 16 อ้างถึงใน ถาวร เสงี่ยม, 2550 : 149) และพบว่าองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์และเป็นตัวทำนายความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน (Buzzi, 1991 อ้างถึงใน ถาวร เสงี่ยม, 2550 : 149)

เอ็ดค , 2550 : 149) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา (Instructional Leadership) มีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเรียนรู้และการสอนในสถานศึกษาโดยตรง มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

ถาวร เส็งเอียด (2550 : 150) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ ให้เกิดประโยชน์กับคณะครูและนักเรียน

สิร์รานิ วสุภัทร (2551 : 29) ได้นิยามความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ร่วมพลัง และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กลิคแมน (Glickman 1985 อ้างถึงใน ถาวร เส็งเอียด, 2550 : 150) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือการบูรณาการของงานเพื่อให้การช่วยเหลือโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา นักเรียน การพัฒนาบุคลากร และการพัฒนาหลักสูตร

เกอร์วิน (Girvin, 2001 : 1 อ้างถึงใน ถาวร เส็งเอียด, 2550 : 150) ได้กล่าวถึงผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการว่าผู้บริหารถือเป็นแกนกลางของความพยายามในฐานะผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ผู้จัดระเบียบองค์กร ผู้นำและผู้ประเมิน เพื่อเป็นการรับประกันความก้าวหน้าทางวิชาการของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้สูงขึ้น

แมคอีแวน (McEwan, 2003 : 6) ได้นิยามความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ ภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยครูผู้สอน นักเรียนและหลักสูตร มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนรู้

คำว่าภาวะผู้นำ (Leadership) มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันไปเป็นการยากที่จะนิยามภาวะผู้นำได้ถูกต้องชัดเจน แต่ก็เป็นเรื่องง่ายในการเข้าใจความหมายของภาวะผู้นำ โดยได้มีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

เดวิสและนิวส์ทรอม (Davis, Keith and John W. Newstrom, 1985 : 123) กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มคนและจูงใจคนให้มุ่งไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการเป็นผู้นำ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานและบังเกิดความก้าวหน้าแก่ผู้ร่วมงาน เป็นการเสริมสร้างองค์กรหรือหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บันทิต แท่นพิทักษ์ (2540 : 68) สรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำคือ ความสามารถที่จะตัดสินใจว่าจะอะไรที่ควรจะทำและทำให้คนอื่นต้องการที่จะทำสิ่งนั้น

แบส (Bass, 1985 อ้างถึงใน ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม, 2538 : 79) ให้ความหมายว่าภาวะผู้นำคือกระบวนการเปลี่ยนแปลง ผู้นำต้องเป็นผู้เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของผู้ตามให้ได้ผลเกินเป้าหมายที่กำหนด ทักษะคนดี ความเชื่อ ความต้องการของผู้ตามต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงจากระดับต่ำไปสู่ระดับที่สูงกว่า

มอร์เฟต, จอห์นและเรลเลอร์ (Morphet, Edgar L., Roe L. Johns and Theodore L. Reller, 1974 : 124) สรุปว่า ภาวะผู้นำเป็นการใช้อำนาจ พฤติกรรมความเชื่อและเป้าหมายของผู้นำในองค์กรนั้นเพื่อจูงใจให้บุคคลอื่นร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2540 : 89) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตามเพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่มตามที่กำหนดไว้

เฮอร์เซย์และแบลนชาร์ด (Hersey, Paul, and Kenneth H. Blanchard, 1970 : 8) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการใช้อิทธิพลในการปฏิบัติงานของบุคคลหนึ่งที่มีมุ่งไปสู่การบรรลุเป้าหมายภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดไว้ ถ้าสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปความเป็นผู้นำในรูปของกระบวนการใช้อิทธิพลก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย

จากความหมายของภาวะผู้นำ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำคือ ความสามารถที่จะตัดสินใจว่าอะไรที่ควรจะทำและทำให้คนอื่นต้องการที่จะทำสิ่งนั้น โดยผู้นำต้องเป็นผู้เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของผู้ตามให้ได้ผลเกินเป้าหมายที่กำหนด ทักษะคติ ความเชื่อ ความต้องการของผู้ตามต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงจากระดับต่ำไปสู่ระดับที่สูงกว่า

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

2.1.2.1 ภาวะผู้นำ เป็นศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจ หรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นในสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายให้ร่วมใจกับตนดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.2.2 มนุษย์ทุกคนมีภาวะผู้นำมาตั้งแต่เกิด และได้รับการปรุงแต่งโดยการอบรมสั่งสอนทางการศึกษาทำให้เกิดภาวะผู้นำพื้นฐานขึ้นในตัว สิ่งแวดล้อมต่างๆ สามารถทำให้ภาวะผู้นำพื้นฐานนั้นแปรเปลี่ยนไปได้อีกไม่ว่าจะทางดีขึ้นหรือเลวลง และภาวะผู้นำสามารถพัฒนาขึ้นได้

2.1.2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำแยกได้หลายแนวคิด แต่แนวคิดที่สำคัญคือผู้นำตามทฤษฎีพฤติกรรม และผู้นำตามทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ โดยที่สโตกคิลล์ (Stogdill, 1974 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540 : 84) ได้สรุปเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำได้ดังนี้

(1) ทฤษฎีผู้นำที่ยิ่งใหญ่ (Great Man Theory) ทฤษฎีนี้เหมือนกับทฤษฎีที่ว่าด้วยคุณลักษณะผู้นำที่เชื่อว่าความเป็นผู้นำนั้นมีมาตั้งแต่เกิด

(2) ทฤษฎีสภาวะสิ่งแวดล้อม (Environment Theory) เชื่อว่า ลักษณะการเป็นผู้นำนั้นเกิดจากสภาวะแวดล้อม เวลา สถานที่และโอกาส

(3) ทฤษฎีบุคคล-สถานการณ์ (Personal-Situational Theory) มีความเชื่อว่าความเป็นผู้นำนั้น นอกจากสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมแล้ว ความสามารถเฉพาะตัวมีส่วนประกอบด้วย นั่นคือ ผู้นำจะต้องมีความฉลาด ความสามารถรวมทั้งมีผู้ร่วมงานที่ดีด้วย

(4) ทฤษฎีปฏิริยาการโต้ตอบความคาดหวัง (Interaction-Expectation Theory) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ การกระทำ ปฏิสัมพันธ์และความรู้สึก โดยเชื่อว่าผู้ที่จะเป็นผู้นำนั้นได้นั้นต้องมีความสามารถในการกระทำ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีการควบคุมอารมณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ด้วย

(5) ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Theory) เชื่อว่า ผู้นำนั้นจะต้องมีความเข้าใจในลักษณะทางธรรมชาติของมนุษย์ว่ามีความต้องการอะไร หากผู้นำสามารถตอบสนองความต้องการเหล่านี้ได้ จะสามารถทำให้ผู้นั้นเป็นผู้นำได้อย่างแท้จริง

(6) ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) เชื่อว่าลักษณะทางธรรมชาติของมนุษย์นั้นจะคิดอยู่เสมอว่าการที่ตนให้อะไรแก่ผู้อื่นนั้น จะได้สิ่งตอบแทนที่คุ้มค่าหรือดีกว่า ดังนั้นผู้ที่เป็ผู้นำจะถูกผู้ตามในกลุ่มคิดอยู่เสมอว่า ถ้าตนให้ความร่วมมือตามที่ผู้นำร้องขอแล้ว ผู้นำยอมให้สิ่งตอบแทนที่คุ้มค่ากว่า

(7) ทฤษฎีและแนวคิดผู้นำตามสถานการณ์ (Situational Approach) สถานการณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดเพราะประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ มากที่สุดและมักจะเป็นตัวแปรอิสระ ผู้นำจำเป็นต้องปรับส่วนประกอบทั้งสามให้เข้ากันให้ได้จึงจะสามารถเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้ มีทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญบางประการเกี่ยวกับผู้นำตามสถานการณ์ เช่น ภาวะผู้นำเชิงต่อเนื่อง (Continuum of Leadership Behavior) (Tannenbaum and Schmidt, 1973 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540 : 87) เป็นนักทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแบบของการเป็นผู้นำ ได้แก่ 1) แรงกดดันทางผู้นำ 2) แรงกดดันทางผู้ใต้บังคับบัญชา 3) แรงกดดันทางสถานการณ์ นอกจากนี้ลักษณะของปัญหาและแรงกดดันทางเวลาก็เป็นปัจจัยทางสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแบบภาวะผู้นำ ตามทัศนะของแทนเนมบอมและ ชมิดท์ (Tannenbaum and Schmidt, 1973 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540 : 87) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดต้องเป็นผู้นำที่มีความยืดหยุ่นสามารถเลือกใช้แบบภาวะผู้นำอย่างใดอย่างหนึ่งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ ภาวะผู้นำตามแบบจำลองของพิคเลอร์ (Kreitner and Kinicki, 1992 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540 : 87) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำว่า พิคเลอร์ได้สร้างแบบจำลองความเป็นผู้นำตามสถานการณ์ที่ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยสถานการณ์ 3 อย่างที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของผู้นำ คือ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ใต้บังคับบัญชา (Leader-Member Relation) เช่นความไว้วางใจ ความจงรักภักดี 2) โครงสร้างของงาน (Task Structure) ความชัดเจนแน่นอนเกี่ยวกับโครงสร้างของงานของผู้ใต้บังคับบัญชา 3) อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ (Position Power) ภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถีทาง-เป้าหมาย (Path-Goal Theory) (House, 1971) ได้พิจารณาทฤษฎีความเป็นผู้นำจากการวิจัยของเขาเอง หลักสำคัญของทฤษฎีนี้คือ มุ่งให้ผู้นำมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำเชิงกระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาโดยวิธีวางแนวทางให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสได้รับสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายต่างๆ ทั้งองค์การและของผู้นำไปพร้อมๆกัน ทฤษฎีนี้ได้แยกแบบของผู้นำที่สำคัญออกเป็น 4 แบบ คือ 1) ผู้นำแบบเข้มงวดแข็งกร้าว (Directive Leadership) 2) ผู้นำแบบช่วยเหลือสนับสนุน (Supportive Leadership) 3) ผู้นำแบบให้เข้ามามีส่วนร่วม (Participative Leadership) และ 4) ผู้นำ

แบบมุ่งทำงานให้สัมฤทธิ์ผล (Achievement Oriented Leadership) แบบผู้นำต่างๆดังกล่าวผู้นำสามารถใช้ได้หลายๆแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสถานการณ์ คือ 1) ลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของผู้นำได้บังคับบัญชาผู้นำต้องพยายามสร้างพฤติกรรมของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้นำได้บังคับบัญชาว่าเป็นผู้สร้างความพอใจให้กับเขาได้ในอนาคต 2) อิทธิพลจากสภาพแวดล้อมของผู้นำได้บังคับบัญชาผู้นำต้องพยายามสร้างพฤติกรรมที่ยังผลให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนในสภาพแวดล้อมของผู้นำได้บังคับบัญชาโดยการจัดแนะแนวทาง การส่งเสริมสนับสนุนและการให้รางวัลตอบแทน ภาวะผู้นำตามทฤษฎีวงจรชีวิต (A life Cycle Theory of Leadership) (Hersey and Blanchard, 1970) ให้ทัศนะว่ารูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับความพร้อมของผู้นำได้บังคับบัญชาด้วย ผู้นำจะต้องมีแบบ (Style) ของตนไปตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์ของผู้นำได้บังคับบัญชา เฮอร์เชย์ และแบลนชาร์ด เชื่อว่าความสัมพันธ์ของผู้นำและผู้นำได้บังคับบัญชาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) เมื่อผู้นำได้บังคับบัญชาเข้ามาสู่องค์กรเป็นครั้งแรกผู้นำที่ให้ความสำคัญกับงานมีความเหมาะสมมากที่สุด 2) เมื่อผู้นำได้บังคับบัญชาเริ่มเรียนรู้งานของเขา ผู้นำที่ให้ความสำคัญกับงานยังจำเป็นอยู่พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับคนด้วย 3) เมื่อผู้นำได้บังคับบัญชาเริ่มแสวงหาความรับผิดชอบกับงานของเขามากขึ้น ผู้นำควรให้ความสำคัญกับงานน้อยลงแต่ยังคงให้ความสำคัญกับคนต่อไป 4) เมื่อผู้นำได้บังคับบัญชาที่มีความมั่นใจมากขึ้นสามารถสั่งการด้วยตนเองมีประสบการณ์มากพอ ผู้นำสามารถลดการกระตุ้นและการสนับสนุนลงได้ ผู้นำได้บังคับบัญชาที่จะเป็นตัวของตัวเองและไม่ต้องการความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดจากผู้นำอีกต่อไป

จากแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ สรุปได้ว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของผู้ตามให้ได้ผลเกินเป้าหมายที่กำหนด ทักษะคิด ความเชื่อ ความต้องการของผู้ตามต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงจากระดับต่ำไปสู่ระดับที่สูงกว่า ก่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้ร่วมงาน เป็นการเสริมสร้างองค์กรหรือหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.1.3 ลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 54) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ทางวิชาการ คือ (1) มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง (2) มีความรู้ในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน (3) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ (4) มีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ และ (5) มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลา

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2547 : 57) ได้จัดทำหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ โดยกำหนดลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพไว้ในส่วนการเป็นผู้นำด้านวิชาการ คือ (1) การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ (2) การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ (3) การพัฒนาครูตามแนวปฏิบัติการศึกษา (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ และ (5) การประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ถาวร เสงี่ยม (2550 : 27) ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการ ให้เกิดประโยชน์กับคณะครูและนักเรียน

สิร์รานี วสุภัทร (2551 : 19) ได้นิยามความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้แนะให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา รวมถึง และประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของ การจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ธีระ รุญเจริญ (2543 อ้างถึงในชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์, 2551: 17) กล่าวถึง การเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาว่าควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้ในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553 : 47) กล่าวถึง สาระสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) ความเป็นผู้นำทางวิชาการและสามารถส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ (2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของชาติ และหลักการจัดการเรียนรู้ (3) สามารถบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4) สามารถจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) สามารถสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษา (6) ให้ความสำคัญและสามารถส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (7) สามารถบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (8) สามารถจูงใจให้ครู

และบุคลากรทางการศึกษาทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และ (8) สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553 : 24) กล่าวถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการกระทำหน้าที่ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ในการชี้นำหรือโน้มน้าวใจข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรม 7 ด้าน คือ (1) การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์ (2) การนิเทศและติดตามการนาหลักสูตรไปใช้ (3) การสร้างความมั่นใจในเกณฑ์การประเมินผล (4) การใช้เทคโนโลยี และข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา (5) การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (6) การสร้างและพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำของบุคลากร และ (7) การเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง

จากลักษณะของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ชี้นำ ส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าวใจบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผลและวิจัย การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

2.1.4 บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

นักการศึกษา ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กิติมา ปริดิลก (2545 : 7) ได้สรุปผลการวิจัยจากการศึกษาครูใหญ่ในรัฐอิลลินอยส์พบว่าผู้บริหารที่จะประสบผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียนควรทำหน้าที่และแสดง บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

- (1) ประเมินผลการทำงานของครู
- (2) ตั้งความคาดหวังที่สูงเกี่ยวกับนักเรียนและครู
- (3) เป็นรูปแบบของความมีมาตรฐานวิชาชีพที่สูง
- (4) จัดให้มีและดำเนินการเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน

- (5) คงความสัมพันธ์ภายในเชิงบวกกับบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน
- (6) จัดสร้างสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยและคงความมีระเบียบ
- (7) พัฒนาแผนการพัฒนาโรงเรียน
- (8) จัดให้มีระบบการสื่อสารภายในที่ดี
- (9) เข้มงวดต่อการคัดเลือกผู้จะมาดำรงตำแหน่งครู

จักรพงษ์ ถาบุตร (2547 : 9) พบว่า บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออก โดยนำเอาความรู้ ความสามารถ ความคิด เทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นและแนะนำครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนด และพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ดังต่อไปนี้

- (1) การจัดทำและการนำวัตถุประสงค์ทางวิชาการไปใช้
- (2) การเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน
- (3) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้
- (4) การสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ
- (5) การตั้งความคาดหวังต่อผลงานสูง
- (6) การพัฒนาความเป็นผู้นำครู
- (7) การมีทัศนคติเชิงบวก

ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548 : 24) กล่าวว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- (1) การบริหารจัดการโรงเรียน (School Management)

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการวางแผนยุทธศาสตร์ วางแผนปฏิบัติการ จัดโครงสร้างองค์การที่สนับสนุน การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการ บริหารการเปลี่ยนแปลง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ และสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ

(2) การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction Management)

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เน้นความสามารถและคุณภาพในการสอนของครู มีความสามารถในการนิเทศการสอนของครู ประเมินผลการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ออกแบบ สร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานหลักสูตร ติดตาม กำกับ ดูแลการใช้หลักสูตร กระตุ้นให้กำลังใจครูและนักเรียนในการเรียนการสอน สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และบริหารเวลา พิกัดระยะเวลาการเรียนการสอน โดยทำตัวให้พบเห็นอยู่เป็นนิจในโรงเรียนและชุมชน

(3) การบริหารตนเอง ทีมงานและชุมชน (Community Team and Personal Management)

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างทางคุณธรรม จริยธรรม ยอมรับความแตกต่างทางความคิดและการกระทำของผู้อื่น คิดนอกกรอบ พัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการสื่อสาร และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger and Murphy, 1985 : 8) เสนอองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 11 ด้าน ได้แก่

- (1) การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน
- (2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
- (3) การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน
- (4) การประสานงานการนำหลักสูตรไปใช้
- (5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
- (6) การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
- (7) การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน
- (8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู
- (9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู
- (10) การพัฒนาสร้างมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียน
- (11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

เชล (Chell, 2001 : 12) ได้สรุปคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของการเป็นผู้นำทางวิชาการจากมูลฐานการวิจัยในโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ดังนี้

- (1) มีการนิเทศและประเมินผลการสอน
- (2) มีกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร
- (3) มีการจัดหลักสูตรที่พัฒนาความรู้และกิจกรรมนักเรียน
- (4) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม
- (5) ส่งเสริมให้มีการทำงานวิจัย
- (6) พัฒนาบรรยากาศในโรงเรียน
- (7) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

กลิคแมน (Glickman, 1990 อ้างถึงใน Chell, 2001 : 45) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีประสิทธิผล มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้ (Knowledge)

เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อใช้ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบย่อย คือ

- (1) ความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล
- (2) ความรู้เกี่ยวกับการสอนที่มีประสิทธิผล
- (3) ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับปรัชญาในการจัดการศึกษา
- (4) ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางการบริหาร
- (5) ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารการเปลี่ยนแปลง
- (6) ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2) ด้านภาระหน้าที่ (Tasks)

เป็นภาระหน้าที่ที่สัมพันธ์กับด้านความรู้ มีองค์ประกอบย่อย คือ

- (1) การนิเทศและประเมินผลการสอน
- (2) การพัฒนาบุคลากรและทีมงาน
- (3) การพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
- (4) การพัฒนากระบวนการกลุ่ม
- (5) การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการและการวิจัยในชั้นเรียน
- (6) การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- (7) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3) ด้านทักษะ (Skills)

เป็นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลผู้บริหารสถานศึกษาต้อง มีทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น 8 ด้าน ดังนี้

(1) ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership Skills)

- 1.1 ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 1.2 ทักษะการติดต่อสื่อสาร
- 1.3 ทักษะการนิเทศ
- 1.4 ทักษะการแนะแนวทางการตัดสินใจร่วมกันของกลุ่ม

(2) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills)

- 2.1 ทักษะการกำหนดเป้าหมายหรือการกำหนดวิสัยทัศน์
- 2.2 ทักษะการประเมินผลและการวางแผน
- 2.3 ทักษะการสังเกต
- 2.4 ทักษะการวิจัยและประเมินผล

เว็บบอร์ (Weber, 1989 อ้างถึงใน Lashway, 2002 : 101) ได้จำแนกภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเป็น 5 ด้าน คือ

- (1) กำหนดพันธกิจของโรงเรียน
- (2) ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวก
- (3) สังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู
- (4) จัดการเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน
- (5) ประเมินผล โปรแกรมการสอน

แมค อีแวน (McEwan, 2003 : 132) กล่าวถึงองค์ประกอบบันได 7 ขั้น ในการก้าวไปสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล คือ

- (1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล
- (2) เป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน
- (3) สร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- (4) สื่อสารวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน
- (5) ตั้งความคาดหวังสูงต่อบุคลากรและตนเอง
- (6) พัฒนาคณาจารย์ให้เป็นผู้นำ

(7) พัฒนาและคงไว้ซึ่งเจตคติในทางบวกกับนักเรียน บุคลากรครูและ
ผู้ปกครอง

เรสนิค (Resnick, 2002 อ้างถึงใน Sergiovanni, 2004 : 123) ได้ให้ข้อเสนอแนะถึง
บทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย

- (1) แนะนำครูในการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน
- (2) แนะนำครูในการวิเคราะห์ผลงานนักเรียนในชั้นเรียนและมีการเทียบเคียง
กับมาตรฐานของโรงเรียนที่กำหนดไว้
- (3) ให้การแนะนำครูในการนำตำราหรือสื่อการเรียนการสอนมาใช้ให้เกิด
มาตรฐาน
- (4) มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อสังเกตการณ์สอนของครู ประเมินผล และให้ข้อมูล
ย้อนกลับ
- (5) วางแผนพัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ
- (6) ให้การแนะนำครูโดยการให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยง

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ยาเป็น เรื่องจรูญศรี (<http://www.kroobannok.com>, 12 เมษายน 2556) กล่าวถึง
ความหมายของภาวะผู้นำทางการศึกษา ดังนี้

ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ใช้ปัญญาชี้นำและเป็นต้นแบบที่ดีแก่
ผู้อื่นหรือสังคม

ภาวะผู้นำ หมายถึง สภาพหรือลักษณะที่แสดงออกของผู้นำ ซึ่งเป็นผลรวมของ
บุคลิกภาพ เช่น ลักษณะทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคมและมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลซึ่งทำหน้าที่หัวหน้างานเพื่อจัดดำเนินงานให้บรรลุผล
สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้ตาม หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมยอมตามผู้นำ

ผู้นำทางการศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ใช้ปัญญาชี้นำ และเป็น
ต้นแบบที่ดีทางการศึกษา

2.2.2 ลักษณะความเป็นผู้นำ

ยาเป็น เรื่องจรูญศรี (<http://www.kroobannok.com>, 12 เมษายน 2556) กล่าวถึง ลักษณะภาวะผู้นำทางการศึกษา ดังนี้

2.2.2.1 คุณลักษณะ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการพูด มีบุคลิกลักษณะที่ดี

2.2.2.2 พฤติกรรม มีลักษณะเด่นชัดทางพฤติกรรม เช่น พุทธิ, มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

2.2.2.3 สถานการณ์ ทำให้เกิดภาวะผู้นำได้ เช่น เรื่องปัญหาพลังงาน, ปัญหาสงคราม, จะส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่า ผู้นำ คือ “บุคคล ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ปัญญาชี้นำ เพื่อปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ต่อองค์กรและต่อตนเอง โดยอาศัยเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ในทิศทางที่พึงประสงค์”

ผู้นำ จะต้องดูภาวะวุฒิของผู้ตามด้วย เพื่อความเหมาะสมของงาน ต้องวิเคราะห์ผู้ตามด้วย ขึ้นอยู่กับตัวแปรของบุคคล

ผู้นำทางการศึกษา จะต้องใช้ความรู้ความสามารถ นำไปสู่ผลงานทางวิชาการในการพัฒนางานหรือผลงานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร ให้ประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยเทคโนโลยี และมีความรู้ที่กว้าง

ผู้บริหาร มีอำนาจหน้าที่โดยตำแหน่ง

ผู้นำ ได้มาโดยศักยภาพความสามารถเฉพาะตัว ไม่จำเป็นต้องอาศัยตำแหน่ง กฤระเบียบ อาศัยความคิดสร้างสรรค์เป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้

“ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำจึงจะประสบความสำเร็จ (มีอาชีพ)”

“ผู้นำไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บริหาร”

ผู้บริหารการศึกษา มีอาชีพเรียกว่า “นักบริหารการศึกษา”

ผู้นำเชิงปฏิรูป จะต้องรู้จักการเปลี่ยนแปลง

ผู้ตาม คือ ผู้ที่มีพฤติกรรมบ่งบอกตามพฤติกรรมของผู้นำ

มิติผู้ตามที่ดี

- (1) มีความกระตือรือร้น บ่งบอกถึงผู้ตามที่ดี ผู้ที่มีความรับผิดชอบ
- (2) พึ่งพา ไม่อิสระ ลักษณะพึ่งพาสูง

2.2.3 บทบาทของผู้นำทางการศึกษา

ยาเบ็น เรื่องจรูญศรี (<http://www.kroobannok.com>, 12 เมษายน 2556) กล่าวถึง บทบาทของผู้นำทางการศึกษา ดังนี้

2.2.3.1 จะต้องเป็นผู้ให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นธรรม เป็นผู้นำทางปัญญา รอบรู้ด้านใดด้านหนึ่งชัดเจน อาศัยความรู้ประสบการณ์ที่ดีในอาชีพ

2.2.3.2 ต้องเป็นผู้จูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นตัวแบบ ตัวอย่างที่ดี ผู้นำจึงต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ผู้นำต้องเป็นผู้ยอมรับจากผู้อื่น

2.2.3.3 ต้อง เป็นนักพัฒนา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทำประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ไม่เห็นแก่ตัวและพวกพ้องตนเอง เป็นนักพัฒนา มีความคิดเชิงบวก มองโลกในแง่ดี

2.2.3.4 บทบาทในเชิงบริหาร วิชาการ แก้ปัญหาได้

2.2.3.5 บทบาทในการเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีความฉลาด มีอารมณ์ดี และมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง

2.2.4 บทบาทของผู้นำยุคใหม่

ยาเบ็น เรื่องจรูญศรี (<http://www.kroobannok.com>, 12 เมษายน 2556) กล่าวถึง บทบาทของผู้นำยุคใหม่ ดังนี้

บทบาทผู้นำ เป็นการแสดงออกโดยอิสระที่มีผลดีต่อผู้อื่นหรือสังคม เช่น การตัดสินใจ การจูงใจให้คนทำงาน การแสดงออกทางความคิด การพูด พฤติกรรมทางอารมณ์ การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เช่น

2.2.4.1 เป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรม ในสังคมแห่งความรู้มีความต้องการบุคคลที่มความรู้ ความสามารถชี้แนะ หรือให้คำปรึกษาในฐานะเป็นผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้นำทางปัญญายอมรับเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ชัดเจนเรียกว่า ระดับมืออาชีพ (Professional) เช่น ครูมืออาชีพ ผู้บริหารมืออาชีพ นักธุรกิจมืออาชีพ เป็นต้น คุณลักษณะมืออาชีพประกอบด้วยความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งเจตคติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ในวิชาชีพของตนเอง

2.2.4.2 เป็นผู้จูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามตัวแบบหรือตัวอย่างที่ดีได้ ผู้นำจึงต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ทำให้ผู้อื่นเชื่อถือ ศรัทธา ยอมรับในบุคลิกภาพ ความคิดเห็น และยอมรับในพฤติกรรมดังกล่าว เช่น ครู อาจารย์ พระสงฆ์ โตะครู โตะอิหม่าม นายกรัฐมนตรี นายกองค้กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น การจูงใจไม่ใช่เพียงแต่การพูดเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อและปฏิบัติ

ตามเท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เป็นตัวอย่างที่น่าเคารพ ศรัทธา ทำให้ผู้อื่นรับรู้ และปฏิบัติตาม เกิดความเชื่อ ความชอบ และชื่นชม

2.2.4.3 เป็นผู้พัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ขององค์กรหรือสังคม ผู้นำจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มองไกลในอนาคต และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เห็นแก่ตัวและพวกพ้องตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและเป็นผู้พัฒนาให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข สร้างความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น และมีความคิดเชิงบวก มองโลกในทางดี ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเอกชน

2.3.1 ความหมายของการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2549 : 12) ได้ให้ความหมายของการศึกษาเอกชน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่เอกชนหรือคณะบุคคลเป็นผู้จัดโดยใช้ทรัพยากรหลักทั้งที่เป็นคน ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชนและจัดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์จำกัด สำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

การศึกษาเอกชนเป็นสิ่งที่มีความคู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด การศึกษาเอกชนมีขึ้นก่อนการศึกษาในระบบโรงเรียนของรัฐ คือตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.2199 - 2213) และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเริ่มในต้นสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2394 - 2411) โดยทั้งสองระยะดำเนินการโดยบุคคลที่เข้ามาเผยแพร่คริสต์ศาสนา การศึกษาเอกชนในระบบเริ่มมีขึ้นจนมาถึงปัจจุบันนั้น เป็นเวลาเกือบ 150 ปี สามารถแบ่งได้เป็น 5 ระยะคือ

ระยะที่ 1 การดำเนินงานอย่างเป็นอิสระ (พ.ศ. 2395 - 2461)

คือตั้งแต่การก่อตั้งโรงเรียนถึงปัจจุบันมีชื่อว่าโรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัยจนถึงการประกาศพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ฉบับที่ 1 โรงเรียนเอกชนทั้งหลายสามารถดำเนินการได้โดยไม่มี การควบคุม โดยเฉพาะโรงเรียนจีน ซึ่งเป็นแหล่งเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองระบบสาธารณรัฐประชาธิปไตย เพื่อโค่นล้มราชวงศ์ชิง จากสมาคมลงเหมิงหุ้ย นำโดย ดร.ซุน ยัตเซ็น จึงทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองเกิดปัญหา กบฏ ร.ศ.130 (พ.ศ. 2454) ขึ้น มีผลให้นโยบายการเปลี่ยนคนจีนให้เป็นคนไทยของรัชกาลที่ 6 ทำได้ยากขึ้น เพื่อแก้ปัญหามองการเมืองรัฐบาล จึงประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461

ระยะที่ 2 การควบคุม การศึกษาเอกชน (พ.ศ. 2461 - 2480)

ในระยะนี้มีพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ 2 ฉบับคือ พ.ศ.2461 และ พ.ศ. 2479 สาเหตุสำคัญเกี่ยวกับโรงเรียนจีน ในระหว่าง พ.ศ. 2461 - 2480 มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ที่ส่งผลทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมต่อการจัดการศึกษาเอกชนนั้นคือ การประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา (พ.ศ. 2464) ซึ่งบังคับให้กุลบุตร กุลธิดาทั้งหลายเข้ารับการศึกษาน้อย 4 ปี (แบบค่อยเป็นค่อยไป)

ระยะที่ 3 ความเฟื่องฟูของการศึกษาเอกชน (พ.ศ. 2580 - 2503)

คือตั้งแต่รัฐบาลเริ่มให้เงินอุดหนุน การรับรองวิทยฐานะ และให้โรงเรียนร่วมรับผิดชอบในการศึกษาของบ้านเมืองมากขึ้น โรงเรียนเอกชนขยายจำนวน จวบจน พ.ศ. 2503 เมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ และมีนโยบายการศึกษาภาคบังคับ 7 ปี ภาวะการณ์จึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไป

ระยะที่ 4 การหยุดชะงักและขยายตัวของโรงเรียนเอกชน (พ.ศ. 2503 - 2518)

เพราะรัฐได้ขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 7 ปี ทำให้การศึกษาดำเนินการโดยรัฐขยายตัวออกมากขึ้น จนกระทบต่อการดำเนินการของโรงเรียนเอกชน ทำให้จำนวนนักเรียนในโรงเรียนเอกชนลดลงไประยะหนึ่ง แต่ด้วยรัฐไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย เพราะปัญหาทางงบประมาณ ขาดครู และอาคารสถานที่ รัฐจึงสนับสนุนให้เอกชนเข้ามาช่วยดำเนินการมากขึ้น โรงเรียนเอกชนจึงขยายใหม่ ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของประชากร และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ระยะที่ 5 การแสวงหาแนวทางใหม่ (พ.ศ. 2518 - ปัจจุบัน)

การประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2518 พระราชบัญญัติการใช้แผน การศึกษาแห่งชาติ 2520 ส่งผลอย่างมากต่อการดำเนินกิจการโรงเรียนเอกชน เพราะมีการควบคุมมาตรฐานการศึกษาอย่างเข้มงวดยิ่งขึ้น ควบคุมการเก็บค่าเล่าเรียนให้อยู่ในอัตราที่กำหนด เพื่อไม่ให้ค่าเล่าเรียนเกินควร ในสภาพที่โรงเรียนเอกชนถูกควบคุมด้วยข้อจำกัดหลายประการ และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนี้เองทำให้โรงเรียนเอกชนจึงต้องแสวงหาทิศทางใหม่เพื่อความอยู่รอด จึงหันไปจัดการศึกษาในระดับที่ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับและมัธยมศึกษา โดยการดำเนินการในระดับอนุบาล อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2532 รัฐบาลเปิดโอกาสให้โรงเรียนเอกชนเพิ่มขึ้นค่าเล่าเรียนได้และยังมีมาตรการอื่นซึ่งก่อให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้ประกอบการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2549 : 21) ได้กำหนดให้ภาคเอกชน และชุมชนเพิ่มบทบาทในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาที่สนองความต้องการเฉพาะกลุ่มบุคคลให้หน่วยงานของรัฐสนับสนุนด้านวิชาการทรัพยากรและการอำนวยความสะดวกอย่าง

เหมาะสม โดยให้เอกชนเป็นส่วนเติมเต็มและช่วยให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิตตามความถนัด และความต้องการหลังจากได้รับการศึกษาภาคบังคับแล้ว ในขณะที่รัฐบาลให้การสนับสนุนต่อการศึกษาเอกชน โรงเรียนเอกชนทั้งหลายโดยเฉพาะที่ได้รับความนิยมทั่วไป

การจัดการศึกษาระดับอนุบาลหรือก่อนประถมศึกษาในประเทศไทยได้มีการจัดมานานแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 เกิดขึ้นครั้งแรกที่โรงเรียนละออทิส ซึ่งได้ปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรกว่าจะปรับปรุงโรงเรียนอนุบาลของรัฐให้ดีขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เอกชน และมีการตั้งโรงเรียนอนุบาลในอำเภอใหญ่ ต่อมาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ระบุว่ารัฐจะสนับสนุนให้ท้องถิ่นและเอกชนจัดการศึกษาให้มากที่สุด รัฐจะจัดเป็นตัวอย่างเท่านั้น การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งเสริมสร้างโภชนาการที่ถูกต้อง เตรียมความพร้อมเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาระดับต่อไป ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 รัฐมุ่งขยายการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หรืออนุบาลไปสู่ส่วนภูมิภาค สนับสนุนให้เอกชนจัดโรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็กวัย 3 - 5 ปีให้มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2549 : 24)

การศึกษาเอกชนได้มีวิวัฒนาการขึ้นเป็นลำดับแต่ระบบการศึกษาเอกชนยังคงเป็นระบบใหญ่ไม่ว่าจะเป็นการบริหารโรงเรียนหรือการบริหารหลักสูตรภายใต้แผนการศึกษาแห่งชาติ นโยบายการศึกษาเอกชนของรัฐบาลและรัฐธรรมนูญ ในปัจจุบันเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเกือบทุกประเภททุกระดับโรงเรียนเอกชนกระจายอยู่ทั่วไป ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จะเห็นได้ว่าเอกชนได้มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐไปได้ส่วนหนึ่ง ดังนั้น สิทธิในการศึกษาเอกชนได้รับการคุ้มครองตามมาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมจัดให้มีกฎหมาย จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาในลักษณะของการเป็นธุรกิจที่หวังผลกำไร ต่อมาในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินำเสนอแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) การประกาศใช้แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ วันที่ 17 มิถุนายน 2545 ได้ลงมติอนุมัติแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2559) และนอกจากนั้นได้กำหนดแนวนโยบายการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยในส่วนที่เกี่ยวกับเอกชนไว้เปิดให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในการลงทุนจัดการด้านการศึกษาในระดับที่เอกชนมีศักยภาพในการจัดการมากขึ้น

2.3.2 การบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษานอกจากจะคำนึงถึงปรัชญาการศึกษาต้องยึดระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา เช่น

2.3.2.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 4 บัญญัติว่า

การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา

การศึกษาตลอดชีวิต หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่าง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพ ชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สถานศึกษา หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มี อำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3.2.2 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษา พ.ศ. 2546 ได้ กำหนดฐานะและอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

มาตรา 34 ให้จัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

(1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(2) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (2) และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่ เรียกชื่ออย่างอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่กำหนด การแบ่งส่วนราชการให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 38 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระสงฆ์และหรือ ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ

และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

มาตรา 39 สถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้นโดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) บริหารกิจการสถานศึกษา หรือส่วนราชการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและสถานศึกษา หรือส่วนราชการรวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา หรือส่วนราชการ

(2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน การพัสดุและทรัพย์สินของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

(3) เป็นผู้แทนสถานศึกษาหรือส่วนราชการในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ

(4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

(5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

(6) ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย

2.3.2.3 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ให้อำนาจคณะกรรมการการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลไว้ ดังนี้

มาตรา 26 ให้คณะกรรมการการศึกษามีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) กำกับ ควบคุมการบริหารงานบุคคล อำนาจคณะกรรมการการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ

นโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา กำหนด

(2) เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

(3) ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา

(4) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ศึกษามอบหมาย

มาตรา 27 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ควบคุมดูแลให้การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. หรือ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา กำหนด

(2) พิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(4) จัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

2.3.2.4 แผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เน้นการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยให้ก้าวสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ทุกภาคส่วนมีบทบาทในการผลักดันแนวทาง การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติบนพื้นฐานของความร่วมมือและประสานเชื่อมโยงการทำงานอย่างบูรณาการ ภาครัฐได้กำหนดนโยบาย มาตรการในการกำกับ ดูแล สนับสนุนและประสานการทำงานที่เชื่อมโยงทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ และติดตามประเมินผลระดับสถาบันการศึกษาไว้ 5 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549: 62-63) ดังนี้

(1) พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ค้นหาศักยภาพเด็กและพัฒนาให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัด ส่งเสริมความเป็นเลิศ เชื่อมโยงการเรียนรู้อิงระบบและนอกระบบการศึกษา ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

(2) พัฒนาและจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ทักษะ พื้นฐานเข้มแข็ง พร้อมต่อการประกอบอาชีพ รวมทั้งชี้แนะแนวทางการเข้าสู่อาชีพ เพิ่มความรู้เรื่อง ทักษะชีวิต ทักษะพื้นฐาน วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกรูปแบบ

(3) สร้างและพัฒนากำลังคนที่มีความเป็นเลิศในการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เน้นการปฏิบัติจริงตั้งแต่ชั้นปฐมวัย ให้ผู้รู้และผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่และผู้รู้ด้านภูมิปัญญาไทยมีส่วนร่วม ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

(4) สร้างองค์ความรู้ใหม่ และนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม โดยให้ความสำคัญกับฐานทางด้านเทคโนโลยีที่พึ่งพาตนเอง นำภูมิปัญญาไทยผสมผสานกับเทคโนโลยี รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้อย่างกว้างขวาง

(5) เป็นแหล่งข้อมูลของชุมชน ที่ปรึกษาทางวิชาการของชุมชนทำการวิจัย ร่วมกับชุมชน ถอดรหัสความรู้ ภูมิปัญญาที่อยู่ในตัวคนให้เป็นความรู้ที่เปิดเผย และสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชุมชนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันรวมทั้งสร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถจัดการความรู้ในชุมชนได้

2.3.3 ขอบข่ายภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสูงสุดในการจัดระบบการศึกษาในระดับสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารการศึกษามีวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมและที่สำคัญจะต้องรู้และเข้าใจถึงภารกิจตลอดจนขอบข่ายงาน ที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 25)

สาระงานบริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา ประกอบไปด้วยงาน 4 งาน คือ งานด้านวิชาการ งานด้านบุคลากร งานด้านงบประมาณและงานบริหารทั่วไป ซึ่งแต่ละงานมีขอบข่ายของงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 32) ดังนี้

2.3.3.1 งานด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย

- (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- (3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

- (6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- (7) การนิเทศการศึกษา
- (8) การแนะแนวการศึกษา
- (9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- (10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- (11) การประสานความร่วมมือ โครงการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- (12) การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล การจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพ

2.3.3.2 งานด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย

- (1) การจัดทำและเสนอของบประมาณ
- (2) การจัดสรรงบประมาณ
- (3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- (4) การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- (5) การบริหารการเงิน
- (6) การบริหารบัญชี
- (7) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษานับว่าเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากสินทรัพย์ของสถานศึกษารวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

2.3.3.3 งานด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย

- (1) การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- (2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
- (3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- (4) วินัยและการรักษาวินัย
- (5) การออกจากราชการ

การบริหารบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสุระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญ กำลังใจได้รับการยกย่อง ชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

2.3.3.4 งานด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย

- (1) การดำเนินงานธุรการ
- (2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (3) งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- (4) การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- (5) การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- (6) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- (7) การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร บริหาร
- (8) การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- (9) การจัดทำสำมะโนนักเรียน
- (10) การรับนักเรียน
- (11) การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตาม

ทั่วไป

อัยยาศัย

- (12) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- (13) งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- (14) การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

(15) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

(16) งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

(17) การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน

(18) งานบริการสาธารณะ

(19) งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

งานบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดระบบให้บริการ มีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่างๆในการบริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา

สรุปว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาภายใต้กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบ จัดการศึกษาของชาติ งานวิชาการเป็นงานหลัก ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ การบริหารจัดการสถานศึกษาปัจจุบันใช้หลักการบริหารบ้านเมือที่ดี ใช้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหารจัดการ(School Based Management) หรือบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการบริหาร เป็นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความเป็นอิสระ คล่องตัวในการตัดสินใจ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันบริหารให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนให้มากที่สุด

2.4 แนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา

2.4.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหารเป็นสิ่งจำเป็นควบคู่กับสังคมมนุษย์มาช้านานและมีวิวัฒนาการมาตามลำดับ การบริหารของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรก็จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ ของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น จึงมีผู้นิยามความหมายการบริหารไว้หลากหลายทัศนะ เช่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 22) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารหมายถึง ออกคำสั่ง เช่น บริหารร่างกาย; ปกครอง เช่น การปกครองท้องถิ่น; ดำเนินการ, จัดการ, เช่น บริหารธุรกิจ; กล่าวแก่.(น.) คำรัสสั่ง เช่น ราชบริหาร คำแถลงไข เช่น พุทธบริหาร(ป.,ส.บริหาร)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 34) สรุปและให้ความหมายไว้ว่า การบริหารคือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ ใช้ทรัพยากรและเทคนิคอย่างเหมาะสม

วิโรจน์ สารรัตนะ (2548 : 42) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม

บรรทม แก้วอาษา (2547 : 29) สรุปว่า การบริหาร คือ กระบวนการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมี 4 ชั้น คือ ชั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การ ชั้นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารมาใช้ ชั้นการกำหนดกลไกในการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมขององค์การและชั้นการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการจูงใจผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม สำหรับการบริหารสถานศึกษาต้องมีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาทั้งด้านคุณภาพและปริมาณของผลผลิต มีการนำเอาทรัพยากรที่จำเป็นในการบริหารมาใช้ทั้งคน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และการบริหารจัดการ มีการกำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ทั้งครู ผู้ปกครองนักเรียน องค์การภาครัฐและเอกชนให้ได้รับความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งการบริหารการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านกระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี

สมยศ นาวิการ (2544 : 43) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุมคำสั่ง ความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่นๆเพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

สุธี สุทธิสมบูรณ์ และ สมาน รังสิโยภยกุล (2539 : 45) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีการปฏิบัติงาน(Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงานหรืออีกนัยหนึ่ง การบริหารคือ การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยบุคคลอื่น (Management is Getting Things Done Through Other People)

จากความหมายของการบริหาร สรุปได้ว่า การบริหารหมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินงานโดยมีการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ใช้ทรัพยากรใน

การบริหาร ตลอดจนนำเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เพื่อมุ่งผลสำเร็จของงานตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

2.4.2 กระบวนการบริหาร

การบริหารมีจุดมุ่งหมายคือ ต้องการให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของหน่วยงาน ซึ่งมีลักษณะของการทำงานร่วมกันของบุคลากร ทำงานอย่างเป็นระบบ ได้มีผู้ให้ความหมายของกระบวนการบริหารไว้มากมาย เช่น

บรรทม แก้วอาษา (2547 : 52) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยกิจกรรมที่มีความสำคัญ 7 ประการ คือ

- (1) การวางแผนคือ การกำหนดกิจกรรมไว้ล่วงหน้าว่าสถานศึกษาจะทำอะไร
- (2) การจัดองค์การคือ การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน และการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา
- (3) การบริหารงานบุคคลคือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การสร้างขวัญกำลังใจ การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การให้สวัสดิการและการดำเนินการทางวินัย
- (4) การบังคับบัญชาคือ การอำนาจการ การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการและการควบคุม บังคับบัญชา
- (5) การประสานงานคือ การประสานงานทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการไปสู่จุดหมายเดียวกัน
- (6) การรายงานผลคือ การรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้บุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครองนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องทราบ
- (7) การงบประมาณ คือ การใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินการตามแผนให้เกิดความคุ้มค่า มีการควบคุมการใช้จ่ายและตรวจสอบเพื่อให้การดำเนินการถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้นำไปใช้ในการบริหารภารกิจของสถานศึกษาให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

ลูเทอร์ เอช กุลลิคและลีดดอล เออร์วิก (Luther H Gulick, & Lydall Urwick อ้างถึงใน นพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2529 : 46) ได้กล่าวถึง ขบวนการทางการบริหาร ไว้ 7 ประการ ซึ่งเป็นที่นิยมกันเป็นอย่างมาก ที่รู้จักกันในชื่อ POSDCORB ดังนี้

(1) Planning หมายถึง การดำเนินการวางโครงการและแผนการปฏิบัติงานรวมทั้งวัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

(2) Organizing หมายถึง การกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน อำนาจหน้าที่ การแบ่งสายงาน และการจัดสายงานในองค์กรเพื่อให้งานบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้

(3) Staffing หมายถึง การบริหารงานบุคคลในหน่วยงาน การจัดอัตรากำลัง การสรรหาบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนา การบำรุงขวัญ การให้พ้นจากตำแหน่ง การเสริมสร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดีอยู่ตลอดไป

(4) Directing หมายถึง การอำนวยการ การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานในฐานะที่ผู้บริหารเป็นหัวหน้าของหน่วยงาน

(5) Co-Ordinating หมายถึง การประสานงานกิจการด้านต่างๆของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กรเพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดี เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กรร่วมกัน

(6) Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้รับบริการ สมาชิกของหน่วยงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ

(7) Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน วางแผนการใช้จ่ายเงินด้านต่างๆ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย และการควบคุมตรวจสอบด้านการเงิน และทรัพย์สินขององค์กร

เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol อ้างถึงในนพพงษ์ บุญจิตราดุล, 2529 : 52) วิศวกรชาวฝรั่งเศส ได้กำหนดหลักการทั่วไปทางการบริหารไว้ 5 ประการ เรียกว่า A General Approach to Administration. ไว้ดังนี้

(1) To Plan หมายถึง การวางแผนเพื่อปฏิบัติในอนาคต

(2) To Organize หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการจัด วัสดุ เครื่องมือและกำลังคนไปตามหน้าที่ในสายงาน

(3) To Command หมายถึงการบังคับบัญชาสั่งการให้บุคคลในหน่วยงานปฏิบัติงาน

(4) To Co-Ordinate หมายถึง การประสานงานให้กิจการทุกอย่างดำเนินไปอย่างประสานสัมพันธ์กัน

(5) To Control หมายถึง การควบคุมให้งานดำเนินไปตามกฎเกณฑ์

เจส บี. ซีเยร์ (Jess B. Sears อ้างถึงในศรีทิพย์ ลดาวัลย์, 2540 : 38) ได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ เรียกว่า “PODCOC” ซึ่งมีกระบวนการ การบริหาร 5 ประการ คือ

- (1) การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนงานหรือโครงการ
- (2) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดเค้าโครงการบริหารโดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งต่างๆไว้ให้แน่นอนและรัดกุม
- (3) การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการและมอบหมายงาน
- (4) การประสานงาน (Co-Ordinating) หมายถึง การประสานงานซึ่งกันและกัน
- (5) การควบคุมงาน (Controlling) หมายถึง การควบคุมและติดตามดูแลการปฏิบัติงาน

สรุปว่า กระบวนการบริหาร เป็นการดำเนินกิจการของหน่วยงาน หรือองค์การ อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการบริหารอย่างน้อย 4 ประการ คือ

- (1) การวางแผน (Planning)
- (2) การจัดองค์การ (Organizing)
- (3) การประสานงาน (Co-Ordinating)
- (4) การควบคุม (Controlling)

2.4.3 ทฤษฎีทางการบริหาร

วิโรจน์ สารรัตนะ (2548 : 34) ได้เสนอทฤษฎีทางการบริหารร่วมสมัย และได้รับความนิยมนิยมในปัจจุบันได้แก่ ทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) ทฤษฎีการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Theory) ทฤษฎีการบริหารเน้นวัตถุประสงค์ (MBO) ทฤษฎีความซับซ้อน (Complexity Theory) และทฤษฎีร่วมสมัยอื่นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ได้แก่ การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management) การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) หลักธรรมาภิบาลกับการบริหาร การบริหารแบบดุลยภาพ (Balanced Scorecard) การบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Performance Base Budgeting: SPBB) การบริหารแบบ CEO ภาครัฐ ในที่นี้จะนำเสนอทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) และหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษาปัจจุบัน

2.4.3.1 ทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) ซึ่งเป็นชุดขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพเพื่อมุ่งสู่จุดหมายร่วมกัน และนำไปใช้ทางการศึกษา ดังนี้

(1) ปัจจัยป้อนเข้า (Input) คือ ทรัพยากรต่างๆ เช่น คน วัสดุอุปกรณ์ เงิน ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการผลิตหรือให้บริการ

(2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Process) เป็นการใช้ศักยภาพทางการบริหารและเทคโนโลยีขององค์กร เพื่อเปลี่ยนปัจจัยป้อนเข้าเป็นปัจจัยป้อนออก

(3) ปัจจัยป้อนออก (Output) เป็นผลผลิต การให้บริการ หรือผลลัพธ์อื่นๆ

(4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับผลลัพธ์และสถานะขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กร

2.4.3.2 หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) กับการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล

โรงเรียนเป็นนิติบุคคล หมายถึง โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามีกฎหมายรองรับให้สามารถดำเนินกิจการต่างๆได้ด้วยตนเอง ภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ มีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่สถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

วัตถุประสงค์ของโรงเรียนเป็นนิติบุคคลมี 2 ประการ คือ

(1) เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างอิสระ คล่องตัว สามารถจัดการศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ตามหลักการกระจายอำนาจและการจัดการโรงเรียนเป็นฐาน

(2) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การบริหารจัดการ โรงเรียนมีหน้าที่ให้บริการและต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า ธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งแก่โรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและ หลักความคุ้มค่า หลักธรรมาภิบาลจะบูรณาการในการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารทั่วไป มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่งและมีความสุข

2.4.3.3 การบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นการกระจายอำนาจให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความอิสระ คล่องตัวในการตัดสินใจ

โดยมีคณะกรรมการ โรงเรียนร่วมกันบริหารให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

หลักการบริหารโดยโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management)

มีดังนี้

(1) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจให้โรงเรียนโดยเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

(2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการบริหาร อันจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

(3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) เป็นการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเอง

(4) หลักการบริหารตนเอง (Self-Managing) เป็นการปล่อยให้สถานศึกษามีระบบ บริหารด้วยตนเอง มีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลาย ตามบริบทของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

(5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลาง มีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน องค์กรอิสระมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 (2555 : 24) ได้กำหนดแนวทางการบริหารงานในแผนปฏิบัติการประจำปี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีงบประมาณ 2555 รายละเอียด ดังนี้

2.5.1 วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เป็นองค์กรคุณภาพจัดการศึกษาตามมาตรฐานสู่ประชาคมอาเซียนและระดับสากล ด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5.2 พันธกิจ

จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา อย่างทั่วถึงมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติสู่ระดับสากล

2.5.3 ค่านิยม

ธรรมาภิบาล คือ อุดมการณ์ของเรา

2.5.4 ยุทธศาสตร์

2.5.4.1 พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

2.5.4.2 พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานสู่สากล

2.5.4.3 ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้เรียนทุกคน

2.5.4.4 พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรตามมาตรฐาน สู่มีอาชีพ

2.5.4.5 ส่งเสริมการบริหารแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วม

2.5.5 เป้าประสงค์

ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ที่มีคุณภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5.6 ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2 นำยุทธศาสตร์ นโยบาย ตามกลยุทธ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนด นโยบายของส่วนราชการ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภารกิจ เช่น การสนับสนุนงบประมาณ การร่วมคิดร่วมแก้ปัญหา กำหนดทิศทาง วางแผนการทำงานและกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ โดยนำ หลักการแนวคิดของ BSC : Balanced Scorecard การ SWOT

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานประจำปี KPI : Key Performance Indicators มาใช้เป็นเครื่องตัดสินผลการบริหารจัดการของหน่วยงาน และผลการ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีโดยการนำหลักการวางแผนงบประมาณ แบบมุ่งเน้น ผลงาน PBB: Performance Based Budgeting ผลักดันเกิดผลสัมฤทธิ์ RBM: Result Based Management ผลผลิต และผลลัพธ์ ซึ่งมีการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมใน 5 เรื่อง คือ

2.5.6.1 การวัดผลการปฏิบัติงาน

2.5.6.2 การปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของงาน

2.5.6.3 การควบคุมคุณภาพงาน

2.5.6.4 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

2.5.6.5 การให้อิสระในการทำงานมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 2 ได้กำหนดกลยุทธ์ สำหรับปีงบประมาณ 2556 ดังนี้

(1) พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย

(2) ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม นำเยาวชนสู่จิตสาธารณะ บนพื้นฐานความเป็นไทย ดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(3) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้เรียนเต็มตามศักยภาพทั้งในระบบ นอกระบบ และ ตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

(4) พัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ

(5) สร้างองค์กรให้เข้มแข็งมีคุณภาพตามแนวทางการกระจายอำนาจบน หลักธรรมาภิบาลด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.5.7 กุลยุทธ์

2.5.7.1 พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาทุกระดับด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีมาตรการดังนี้

- (1) พัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล
- (2) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ วิชา คณิต
- (3) พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทย/พัฒนาการอ่าน
- (4) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น
- (5) พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้รองรับการเรียนการสอนโดยใช้

แท็บเล็ต

- (6) พัฒนาสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- (7) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา
- (8) ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศสู่ประชาคมอาเซียน
- (9) พัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- (10) พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อการมีงานทำในกลุ่มอาชีพต่างๆ

2.5.7.2 ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนำเยาวชนสู่จิตสาธารณะ บนพื้นฐานความเป็นไทยดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- (1) พัฒนาคุณธรรมและสร้างสำนึกความเป็นไทย
- (2) พัฒนาหลักสูตรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (3) เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือ
- (4) ส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาให้จัดกิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อ

การเรียนรู้ของนักเรียน

2.5.7.3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้เรียนเต็มศักยภาพทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพ

- (1) รณรงค์การเรียนรู้ต่อของนักเรียน
- (2) เสริมสร้างศักยภาพและสร้างโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน
- (3) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลป้องกันนักเรียนออกกลางคัน
- (4) ส่งเสริมและพัฒนาการสมรรถภาพผู้พิการอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน
- (5) สร้างโอกาสและทางเลือกสำหรับนักเรียนทั้งในระบบและนอกระบบ

อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน

(6) สร้างโอกาสให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

2.5.7.4 พัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ อย่างเต็มศักยภาพ

- (1) พัฒนาคุณภาพครูให้เป็นครูดี
- (2) พัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงาน
- (3) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลไปสู่ความสำเร็จ
- (4) พัฒนาระบบและเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะตามสมรรถนะให้

เชื่อมโยงกับความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

2.5.7.5 สร้างองค์กรให้เข้มแข็งมีคุณภาพตามแนวทางการกระจายอำนาจ บนหลัก
ธรรมาภิบาล ด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม

- (1) พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร
- (2) เสริมสร้างการบริหารการศึกษาในแนวทางการกระจายอำนาจตามหลัก
ธรรมาภิบาล

- (3) การบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
- (4) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ
- (5) พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์ความรู้ให้มีประสิทธิภาพ
ตอบสนองกลุ่มเป้าหมาย

- (6) พัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ

2.5.8 แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่ความสำเร็จ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 กำหนดแนวทางการ
ขับเคลื่อนนโยบายสู่ความสำเร็จ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ สร้างภูมิ
คุ้มกันแก่เยาวชน 5 ด้าน ดังนี้

2.5.8.1 ปลุกฝังแนวคิดและการปฏิบัติตนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับ
วิถีชีวิตได้แก่ คิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้ ซื่อสัตย์ อดทน ขยัน ประหยัดและสร้างรายได้

แนวทางดำเนินการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระเช่น
นักเรียนนำบัญชีการรับ-จ่าย ครอบครัวร่วมกับผู้ปกครอง,จัดกิจกรรมสร้างรายได้ระหว่างเรียน 1
โรงเรียน 1 อาชีพ, พัฒนาหลักสูตรสู่การมีงานทำ, ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ทันสมัย
เป็นต้น

2.5.8.2 ปณฺฑิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและสาธารณะ

แนวทางดำเนินการ

ใช้โรงเรียนเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกับครอบครัวชุมชน, ยกย่องชมเชยคน
ทำดี, ปณฺฑิตสำนึก จิตสาธารณะแก่นักเรียนและบุคลากรให้รู้รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ฯลฯ

2.5.8.3 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน

แนวทางดำเนินการ

ชุมชนมีส่วนร่วมอนุรักษ์แม่น้ำและสิ่งแวดล้อม, การลดภาวะโลกร้อน,
รณรงค์การใช้ปุ๋ยธรรมชาติ, เกษตรปลอดสารพิษร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2.5.8.4 สืบสารวัฒนธรรมไทย และมีจิตสำนึกรับบ้านเกิด

แนวทางดำเนินการ

ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยในโรงเรียน, จัดกิจกรรมส่งเสริมตอบแทนรัก
บ้านเกิด, ร่วมกิจกรรมวันสำคัญๆ

2.5.8.5 รักษา ศาสนา พระมหากษัตริย์

แนวทางดำเนินการ

ร่วมกิจกรรมวันสำคัญ, ท่องบุญญาติ 10 ประการได้

2.5.9 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 บริหารงานแบบมุ่ง
ผลสัมฤทธิ์เพื่อการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูง 9 ประการ คือ

- (1) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning)
- (2) การทำสัญญาข้อตกลงการปฏิบัติ (Performance Contracting)
- (3) การให้อำนาจและอิสระในการปฏิบัติงาน (Devolution and Autonomy)
- (4) การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Performance)
- (5) การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation)
- (6) การวัดผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัด (Performance Measurement)
- (7) การเทียบงาน (Benchmarking)
- (8) คุณภาพการให้บริการ (Service Quality)
- (9) การทำงานเป็นทีม (Team work)

2.5.10 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) และองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องระดับเขตพื้นที่ คือ อ.ก.ค.ศ., คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา และ อปท. สำหรับระดับสถานศึกษา คือคณะกรรมการสถานศึกษา อปท., สมาคมผู้ประกอบการ, ภาคเอกชน, ครูและนักเรียนมีการใช้แผนพัฒนาการศึกษาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนยุทธศาสตร์ บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับเขต

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน/ปฐมวัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 มีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับ Top Five ของระดับประเทศ คือ มาตรฐานการศึกษาของ สังกาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย 5 ด้าน 11 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน 15 มาตรฐาน

มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน 6 มาตรฐาน

มาตรฐาน 1 ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ

มาตรฐาน 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐาน 3 ผู้เรียนมีทักษะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐาน 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐาน 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา 6 มาตรฐาน

มาตรฐาน 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐาน 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐาน 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐาน 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบคอบ

มาตรฐาน 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

มาตรฐาน 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 1 มาตรฐาน

มาตรฐาน 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 2 มาตรฐาน

มาตรฐาน 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ปรัชญาและจุดเน้นที่กำหนด

มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม 1 มาตรฐาน

มาตรฐาน 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบายจุดเน้นแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย 5 ด้าน 11 มาตรฐาน

มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน 4 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย

มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

มาตรฐานที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ 4 เด็กมีการพัฒนาด้านสติปัญญา

มาตรฐานการจัดการศึกษา 4 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 5 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 6 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 7 แนวการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรฐานการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 1 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา 1 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 10 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดเน้นของการศึกษาปฐมวัย

มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม 1 มาตรฐาน

มาตรฐานที่ 11 การจัดการศึกษาตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น

2.5.11 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 มีนโยบายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

- (1) บริหารอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (2) เตรียมความพร้อมและพัฒนาครูอัตราจ้าง
- (3) ปฐมนิเทศข้าราชการครูพนักงานราชการบรรจุใหม่สู่ครูมืออาชีพ
- (4) การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย
- (5) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่อาเซียน
- (6) ส่งเสริมชมรมแม่ข่ายครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (7) พัฒนาและยกระดับสมรรถนะครู
- (8) พัฒนาศักยภาพลูกจ้างประจำ
- (9) ส่งเสริมประสิทธิภาพและสร้างขวัญกำลังใจครูบุคลากรทางการศึกษา การ

พัฒนาผู้เรียน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุพดี จันทรหอมกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า

(1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.60 มีอายุ 46 ปีขึ้นไป ร้อยละ 54.50 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 63.60 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 59.10 ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75.00 มีอายุระหว่าง 25-35 ปี ร้อยละ 40.60 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 85.10 และมีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 29.90 และ 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 29.90

(2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา รับรู้การใช้ภาวะผู้นำของตนเองไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทั้ง 2 กลุ่มใช้ภาวะผู้นำด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ด้านความสนใจ ด้านการคล้อยตาม ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา อยู่ในระดับสูง และใช้ภาวะผู้นำด้านการบริหารแบบวางเฉยอยู่ในระดับปานกลาง

(3) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู โรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาพบว่ารับรู้ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าด้านความสนใจ ด้านการคล้อยตาม ด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคน และการกระตุ้นการใช้ปัญญา ครูโรงเรียนเอกชนทั้ง 2 กลุ่ม รับรู้อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ครูโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรอง มาตรฐาน รับรู้อยู่ในระดับสูง ส่วนครูโรงเรียนเอกชนที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานรับรู้ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหาร แบบวางเฉย ครูโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานรับรู้ในระดับปานกลาง และครูโรงเรียนเอกชนที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน รับรู้ในระดับสูง

(4) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง เมื่อพิจารณาตาม รายข้อ พบว่าผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม รับรู้ไม่แตกต่างกัน

(5) เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามการรับรู้ของครูเมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ในด้านการให้รางวัลตาม สถานการณ์ด้านการคล้อยตาม ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน และ ด้าน

การกระตุ้นการใช้ปัญญาครุรับรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการบริหารแบบวางเฉยครูโรงเรียนเอกชนที่ยังไม่ได้รับการรับรอง มาตรฐานรับรู้ว่าจะต้องมีอะไรผิดพลาดเสียก่อนผู้บริหารจึงจะดำเนินการตรวจ สอบและแก้ไขมากกว่าครูโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ส่วนด้านความเสนาหาพบว่าครูโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานรับรู้ว่าผู้บริหารแสดงให้เห็นว่าเป็นคนที่มีความเฉลียวฉลาด และมีสมรรถภาพสูงในการปฏิบัติงานมากกว่าครูโรงเรียนเอกชนที่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

สมยศ สำเนียงงาม (2548 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนแกนนำกับโรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 58 คน โรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบแบบภาวะผู้นำ MSDT (The Management Style Diagnosis Test) ของ เรดดิน (Reddin) จำนวน 64 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ผลการวิจัย พบว่า

(1) ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้มีแบบภาวะผู้นำแบบมีประสิทธิผลมาก โดยเป็นผู้บริหารแบบนักพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือ แบบนักบริหาร ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้มีแบบภาวะผู้นำแบบมีประสิทธิผลมาก โดยเป็นผู้บริหารแบบนักพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือภาวะผู้นำแบบมีประสิทธิผลน้อย โดยเป็นผู้บริหารแบบนักบุญ

(2) ผลการเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนแกนนำ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้กับโรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวม พบว่า มีแบบภาวะผู้นำในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผู้บริหารโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยแบบภาวะผู้นำ ในการบริหารสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายมิติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในมิติประสิทธิผลในการทำงาน โดยผู้บริหารโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ประสิทธิภาพในการทำงานสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ส่วนมิติความมุ่งมั่นเกี่ยวกับงานในหน้าที่และมิติความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานไม่แตกต่างกัน

พนมจันทร์ คำหลอย (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ

กระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ตามแนวคิดของ ชาร์ลส์ และเฮนรี (Charles & Henry) จำนวน 60 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าวิกฤต (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

(1) กระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก

(2) กระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี กับผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกัน

(3) กระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ที่มีประสบการณ์น้อย กับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มาก แตกต่างกัน

สว่าง เทพไชย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้อำนวยการและของครูโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 ตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ เพศ อายุ ตำแหน่งในปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา และตัวแปรตามในการปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือ ความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสาร การควบคุมงาน การตัดสินใจ การมีปฏิสัมพันธ์และใช้อิทธิพล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 60 คน และครูผู้สอน จำนวน 252 คน รวมทั้งสิ้น 312 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด) จำนวน 42 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

(1) สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.0 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 24.0 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา คือ มีอายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.9 และมีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.8 ตามลำดับ ส่วนมากมีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 80.8 ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน คิดเป็นร้อยละ 19.2 เท่านั้น ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ประชากรมากกว่าครึ่งหนึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.3 และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.7 และวุฒิ

การศึกษา ประชากรส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 82.7 รองลงมาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 12.2 ระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 4.1 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.0 เท่านั้น

(2) ภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่าผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนมีภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการควบคุม ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อภาวะผู้นำ ด้านการตัดสินใจ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์และใช้อิทธิพล ด้านการติดต่อสื่อสาร

(3) ภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ตามทัศนะของครูผู้สอน ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนมีทัศนะต่อภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการควบคุม ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อภาวะผู้นำ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการมีปฏิสัมพันธ์และใช้อิทธิพล

(4) เปรียบเทียบภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน มีทัศนะต่อภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ตรงกันทุกด้าน และอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย จะเห็นว่าผู้อำนวยการโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าครูผู้สอนทุกด้าน

ดารุณี พิพัฒน์ผล ภิเชก จันทร์เอี่ยม และอรสา โกศลนันทกุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีและเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี โดยเปรียบเทียบตามเพศ เขตพื้นที่การศึกษาและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ครูผู้สอนสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 361 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที แบบสองกลุ่มอิสระต่อกัน (t-test Independent) ผลการวิจัย พบว่า

(1) การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมครูมีความเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาวะผู้นำ แบบเปลี่ยนสภาพ รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน

(2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ ชายและหญิง พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามพื้นที่เขตการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ เขตการศึกษา 1 เขตการศึกษา 2 พบว่า ครูที่อยู่ในพื้นที่เขตการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

(4) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ขนาดเล็กและกลาง และขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ พบว่า ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.1.1 ประชากร คือผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3,023 คน

1.3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 345 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Kreicic, R.V. and Morgan, 1970 : 608) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนประชากรแต่ละอำเภอ ดังตาราง

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลประชากรและตัวอย่าง

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
บางบัวทอง	1,117	127
บางใหญ่	148	17
ปากเกร็ด	1,758	201
รวม	3,023	345

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ เพศ อายุ วุฒิด้านการบริหารการศึกษา ประสบการณ์บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

- (1) กระบวนการจัดการเรียนรู้
- (2) การนิเทศภายในสถานศึกษา
- (3) การวัดและประเมินผลการศึกษา
- (4) การประกันคุณภาพการศึกษา
- (5) การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ได้แก่ (1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (3) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา (4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา (5) การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

3.3.1 ขั้นเตรียมการ

การสร้างแบบสอบถาม

(1) ศึกษาหลักการ รูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(2) กำหนดกรอบโครงสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

(3) ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามกรอบโครงสร้างแบบสอบถาม

(4) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยพิจารณาข้อคำถามและความชัดเจนของภาษา พร้อมตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

(5) ปรับปรุงรูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ในการสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญ แนะนำ

(6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน นำผลจากการทดลองใช้เครื่องมือนี้อมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) แบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient: α) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9264

(7) นำแบบสอบถามไปให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถาม

3.3.2 ขั้นดำเนินการ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

(1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ห้กลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม

(2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องและติดตามในส่วนที่ยังขาดหายไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Window Version 14 โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

3.4.1 หากคุณภาพของแบบสอบถาม

3.4.1.1 หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม โดยหาค่า IOC ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2544 : 92)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง -1 ถึง 1

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.4.1.2 หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient อ้างอิงใน เชาวน์ อินฺไย, 2542 : 64) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

σ_i^2 แทน ความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ

σ_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.4.2 หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบสอบถาม (เซาว์ อินไฮ, 2542 : 62)

(1) ค่าเฉลี่ย (Mean) ของความคิดเห็น

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้สอบ

$\sum X$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นของผู้สอบ

N แทน จำนวนผู้สอบ

(2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของความคิดเห็น

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้สอบ

N แทน จำนวนผู้สอบ

3.4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างเพศชายและเพศหญิงของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 45)

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ Z แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา

N แทน จำนวนผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา

3.5 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 แปลความหมายโดยพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ยของช่วงระดับ คะแนน 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 41)

4.50 - 5.00	หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

4.2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

4.3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

4.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 345 คน โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	102	29.56
หญิง	243	70.44
รวม	345	100.00
2. วุฒิด้านการบริหารการศึกษา		
ปริญญาตรี	276	80.00
ปริญญาโท	69	20.00
รวม	345	100.00
3. ประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา		
ต่ำกว่า 5 ปี	120	34.78
ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	225	65.22
รวม	345	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2556 เมื่อจำแนกตามข้อมูลทั่วไปส่วนใหญ่ พบว่า เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.44 มีวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.00 ทั้งนี้ มีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 65.22

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้	ภาวะผู้นำทางวิชาการ		
	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. การเสนอแนะให้ครูวางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรทุกหลักสูตร	3.12	0.80	ปานกลาง
2. การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน	3.81	0.74	มาก
3. การสังเกตการสอนของครู เพื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอนและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงอย่างเหมาะสม	3.83	0.73	มาก
4. การเสนอแนะให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	3.11	0.80	ปานกลาง
5. การเสนอแนะให้ครูสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อกับเนื้อหาวิชาที่เรียนทุกกลุ่มสาระ	3.84	0.74	มาก
6. การเสนอแนะให้ครูเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน	3.85	0.74	มาก
7. การเสนอแนะให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียนทุกชั้น	3.72	0.78	มาก
8. การเสนอแนะและส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลผู้เรียนโดยเน้นตามสภาพจริง	3.81	0.75	มาก
9. การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ ทันสมัย	3.78	0.79	มาก
10. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมแล้วนำมาพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.77	0.75	มาก
รวม	3.66	0.45	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.45)

ตารางที่ 4.3 แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายในสถานศึกษา	ภาวะผู้นำทางวิชาการ		
	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. จัดให้มีโครงการนิเทศการศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีทุกปี	3.77	0.74	มาก
2. มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการนิเทศภายในมีการวางแผนเพื่อดำเนินการนิเทศอย่างมีระบบ	3.74	0.76	มาก
3. การให้ความร่วมมือกับคณะครูในการดำเนินการนิเทศตามแผนและโครงการที่กำหนดโดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน	3.58	0.86	มาก
4. การจัดให้มีเครื่องมือ วัสดุและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศอย่างเพียงพอ	3.48	0.85	ปานกลาง
5. การส่งเสริมการนิเทศภายในโดยจัดให้มีการเยี่ยมชมชั้นเรียนเพื่อทราบปัญหาและพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูทุกชั้นปี	3.72	0.78	มาก
6. มีการจัดกิจกรรมสัปดาห์การสอน โดยเชิญวิทยากรหรือครูผู้เชี่ยวชาญมาร่วมทำการสอน	3.10	0.81	ปานกลาง
7. มีการเสนอแนะให้ครูทุกคนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอนซึ่งกันและกันในวิชาที่ตนเองไม่ถนัด	3.11	0.82	ปานกลาง
8. มีการเสนอแนะให้ครูผู้สอนทุกคนสังเกตการสอนซึ่งกันและกันแล้วนำผลมาปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.11	0.81	ปานกลาง
9. จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศภายในและวางแผนกิจกรรมนิเทศร่วมกันทุกปี	3.79	0.76	มาก
10. จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศงานวิชาการและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.80	0.74	มาก
รวม	3.52	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D = 0.41)

ตารางที่ 4.4 แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลการศึกษา	ภาวะผู้นำทางวิชาการ		
	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. จัดให้มีโครงการ วัดผลและประเมินผลในแผนปฏิบัติการประจำปีชัดเจน	3.79	0.74	มาก
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการ เพื่อทำหน้าที่ วัดผลและประเมินผลประจำปีอย่างเป็นทางการ	3.11	0.81	ปานกลาง
3. มีการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการ วัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	3.12	0.81	ปานกลาง
4. มีการส่งครูเข้าอบรมเพื่อเสริมทักษะในการสร้าง เครื่องมือวัดผลและประเมินผลทุกปีการศึกษา	3.79	0.75	มาก
5. มีการแนะนำให้ครูได้นำผลการวัดและประเมินมา ปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.78	0.76	มาก
6. มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ทันสมัย ใช้งานง่ายอย่าง เพียงพอ	3.79	0.75	มาก
7. มีเครื่องมือวัดและประเมินผลตามหลักสูตรครอบคลุม ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด	3.79	0.75	มาก
8. มีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครื่องมือวัดและ ประเมินผลหลากหลายรูปแบบและถูกต้องตาม หลักการวัดผลทุกประการ	3.79	0.75	มาก
9. มีการนิเทศ กำกับ และติดตามให้ครูประเมินผลการ เรียนรู้และรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ	3.12	0.80	ปานกลาง
10. มีการเผยแพร่ผลการวัดและประเมินให้ผู้ปกครองหรือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบอย่างสม่ำเสมอ	3.81	0.74	มาก
รวม	3.59	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D = 0.47)

ตารางที่ 4.5 แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา	ภาวะผู้นำทางวิชาการ		
	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. จัดให้มีโครงการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีชัดเจน	3.83	0.73	มาก
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม โครงการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.11	0.80	ปานกลาง
3. มีเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ง่าย สะดวกและเป็นที่ยอมรับ	3.84	0.74	มาก
4. มีการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนานักเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.85	0.74	มาก
5. มีการนำผลการประเมินงานวิชาการในปีที่ผ่านมาไปปรับปรุงงานในปีต่อไปทุกปี	3.72	0.78	มาก
6. มีการเผยแพร่โครงการ/กิจกรรมงานวิชาการที่ประสบความสำเร็จสู่สาธารณชนทุกครั้ง	3.81	0.75	มาก
7. มีการตรวจสอบผลการประเมินงานวิชาการเป็นระยะเพื่อพัฒนางานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน	3.78	0.79	มาก
8. มีการพัฒนางานวิชาการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.77	0.76	มาก
9. ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นอย่างดี	3.76	0.76	มาก
10. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้งานวิชาการกับหน่วยงานทางการศึกษาหรือองค์กรอื่นอย่างทั่วถึง	3.73	0.78	มาก
รวม	3.72	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D = 0.49)

ตารางที่ 4.6 แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู

การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	ภาวะผู้นำทางวิชาการ		
	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสถานศึกษาอยู่เสมอ	3.57	0.85	มาก
2. มีทักษะการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีทันสมัยเพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา	3.45	0.84	ปานกลาง
3. ปรับตัวเข้ากับยุคสมัยและทันต่อสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบัน	3.67	0.81	มาก
4. กำหนดยุทธศาสตร์/นโยบาย/แนวทางการพัฒนาครูอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง	3.12	0.81	ปานกลาง
5. จัดกิจกรรมพัฒนาครูอย่างหลากหลายรูปแบบ เกิดผลสำเร็จเป็นแบบอย่าง	3.12	0.81	ปานกลาง
6. กระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.77	0.78	มาก
7. จัดหาเอกสาร วารสาร ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เพื่อเผยแพร่ให้ครู-อาจารย์ ได้ศึกษาค้นคว้า อย่างพอเพียง	3.75	0.80	มาก
8. สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนางานวิชาการ และเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน	3.75	0.77	มาก
9. มีแผนการส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง	3.74	0.75	มาก
10. มีกิจกรรมที่จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาระหว่างครูกับครู ครูกับหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	3.74	0.76	มาก
รวม	3.57	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D = 0.42)

ตารางที่ 4.7 แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ที่	รายการ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ		
		\bar{X}	S.D	ความหมาย
1	กระบวนการจัดการเรียนรู้	3.66	0.45	มาก
2	การนิเทศภายในสถานศึกษา	3.52	0.41	มาก
3	การวัดและประเมินผลการศึกษา	3.59	0.47	มาก
4	การประกันคุณภาพการศึกษา	3.72	0.49	มาก
5	การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	3.57	0.42	มาก
	รวม	3.61	0.38	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D = 0.38)

4.2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการ จำแนกตามเพศ

การบริหารงานวิชาการ	n	\bar{X}	σ	Z	sig.																																										
กระบวนการจัดการเรียนรู้	102	3.65	0.49	0.432	0.668																																										
	243	3.67	0.44			การนิเทศภายในสถานศึกษา	102	3.52	0.42	0.107	0.916	243	3.52	0.41	การวัดและประเมินผลการศึกษา	102	3.60	0.49	0.267	0.789	243	3.59	0.47	การประกันคุณภาพการศึกษา	102	3.69	0.50	0.750	0.454	243	3.73	0.48	การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	102	3.57	0.41	0.078	0.938	243	3.57	0.42	รวมทุกด้าน	102	3.91	0.40	0.271	0.786
การนิเทศภายในสถานศึกษา	102	3.52	0.42	0.107	0.916																																										
	243	3.52	0.41			การวัดและประเมินผลการศึกษา	102	3.60	0.49	0.267	0.789	243	3.59	0.47	การประกันคุณภาพการศึกษา	102	3.69	0.50	0.750	0.454	243	3.73	0.48	การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	102	3.57	0.41	0.078	0.938	243	3.57	0.42	รวมทุกด้าน	102	3.91	0.40	0.271	0.786	243	3.92	0.38						
การวัดและประเมินผลการศึกษา	102	3.60	0.49	0.267	0.789																																										
	243	3.59	0.47			การประกันคุณภาพการศึกษา	102	3.69	0.50	0.750	0.454	243	3.73	0.48	การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	102	3.57	0.41	0.078	0.938	243	3.57	0.42	รวมทุกด้าน	102	3.91	0.40	0.271	0.786	243	3.92	0.38															
การประกันคุณภาพการศึกษา	102	3.69	0.50	0.750	0.454																																										
	243	3.73	0.48			การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	102	3.57	0.41	0.078	0.938	243	3.57	0.42	รวมทุกด้าน	102	3.91	0.40	0.271	0.786	243	3.92	0.38																								
การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	102	3.57	0.41	0.078	0.938																																										
	243	3.57	0.42			รวมทุกด้าน	102	3.91	0.40	0.271	0.786	243	3.92	0.38																																	
รวมทุกด้าน	102	3.91	0.40	0.271	0.786																																										
	243	3.92	0.38																																												

จากตารางที่ 4.8 พบว่าเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 แสดงเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการ จำแนกตามวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ	n	\bar{X}	σ	Z	sig.																																										
กระบวนการจัดการเรียนรู้	276	3.65	0.46	1.393	0.164																																										
	69	3.73	0.43			การนิเทศภายในสถานศึกษา	276	3.52	0.43	0.495	0.622	69	3.54	0.33	การวัดและประเมินผลการศึกษา	276	3.58	0.48	0.613	0.540	69	3.62	0.46	การประกันคุณภาพการศึกษา	276	3.70	0.49	1.473	0.142	69	3.80	0.49	การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	276	3.56	0.44	1.070	0.287	69	3.61	0.34	รวมทุกด้าน	276	3.90	0.39	1.103	0.271
การนิเทศภายในสถานศึกษา	276	3.52	0.43	0.495	0.622																																										
	69	3.54	0.33			การวัดและประเมินผลการศึกษา	276	3.58	0.48	0.613	0.540	69	3.62	0.46	การประกันคุณภาพการศึกษา	276	3.70	0.49	1.473	0.142	69	3.80	0.49	การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	276	3.56	0.44	1.070	0.287	69	3.61	0.34	รวมทุกด้าน	276	3.90	0.39	1.103	0.271	69	3.96	0.36						
การวัดและประเมินผลการศึกษา	276	3.58	0.48	0.613	0.540																																										
	69	3.62	0.46			การประกันคุณภาพการศึกษา	276	3.70	0.49	1.473	0.142	69	3.80	0.49	การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	276	3.56	0.44	1.070	0.287	69	3.61	0.34	รวมทุกด้าน	276	3.90	0.39	1.103	0.271	69	3.96	0.36															
การประกันคุณภาพการศึกษา	276	3.70	0.49	1.473	0.142																																										
	69	3.80	0.49			การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	276	3.56	0.44	1.070	0.287	69	3.61	0.34	รวมทุกด้าน	276	3.90	0.39	1.103	0.271	69	3.96	0.36																								
การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	276	3.56	0.44	1.070	0.287																																										
	69	3.61	0.34			รวมทุกด้าน	276	3.90	0.39	1.103	0.271	69	3.96	0.36																																	
รวมทุกด้าน	276	3.90	0.39	1.103	0.271																																										
	69	3.96	0.36																																												

จากตารางที่ 4.9 พบว่าเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิด้านการบริหาร การศึกษา ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 แสดงเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร
สถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการ	n	\bar{X}	σ	Z	sig.
กระบวนการจัดการเรียนรู้	120	3.64	0.46	0.695	0.487
	225	3.68	0.45		
การนิเทศภายในสถานศึกษา	120	3.51	0.41	0.203	0.839
	225	3.52	0.41		
การวัดและประเมินผลการศึกษา	120	3.57	0.49	0.584	0.559
	225	3.60	0.46		
การประกันคุณภาพการศึกษา	120	3.70	0.51	0.454	0.650
	225	3.73	0.48		
การพัฒนาตนเองและบุคลากรครู	120	3.57	0.41	0.079	0.937
	225	3.57	0.42		
รวมทุกด้าน	120	3.90	0.40	0.443	0.698
	225	3.92	0.37		

จากตารางที่ 4.10 พบว่าเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การบริหาร สถานศึกษา ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

4.3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียน เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จากความคิดเห็นของ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า

1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

มีผู้ตอบแบบสอบถามในด้านการจัดการเรียนรู้จำนวน 46 คน ซึ่งให้ความคิดเห็นไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรประกอบด้วย การเข้าสู่เนื้อหา การสอน และการสรุป แต่ปัจจุบันพบว่าส่วนใหญ่ดำเนินการสอนโดยปราศจากการเริ่มต้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการปูพื้นฐานความเข้าใจสู่สาระเนื้อหาการเรียนรู้ต่อไป จึงควรส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเข้าใจลึกซึ้งในส่วนนี้เพื่อประสิทธิภาพของการสอน โดยจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดมากขึ้นไป แต่ขั้นตอนไม่รัดกุม

2) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

มีผู้ตอบแบบสอบถามด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาจำนวน 40 คน ควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับการนิเทศภายในไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เนื่องด้วยการรับการนิเทศเป็นหน้าที่หนึ่งที่ครูควรปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นการวางแผนการปฏิบัติงานที่ครอบคลุม และสามารถกำหนดได้ ตรวจสอบการดำเนินการได้อย่างชัดเจน ซึ่งการนิเทศภายในทำไม่สม่ำเสมอและไม่ต่อเนื่อง

3) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

มีผู้ตอบแบบสอบถามด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจำนวน 32 คน ควรส่งเสริม สนับสนุนครูให้เป็นผู้สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง อย่างหลากหลาย อาทิ แบบสังเกตพฤติกรรมตามพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้ตอบแบบสอบถามด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 51 คน ควรจัดทำโครงการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ทราบถึงความสำคัญและวิธีการในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพอย่างลึกซึ้ง ให้เห็นภาพชัดเจนมากกว่านี้

5) ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู

มีผู้ตอบแบบสอบถามด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครูจำนวน 47 คน ควรมีการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองเป็นประจำ หากความรู้ใหม่ๆ ในการอบรมสัมมนาในโครงการต่าง ๆ ตามหน่วยงานต้นสังกัดที่จัดขึ้น จะได้ไม่มีความรู้ที่แตกต่างกันเกินไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งในบทนี้ได้นำเสนอผลการศึกษาดังนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์การศึกษา
- 5.2 สมมุติฐานการศึกษา
- 5.3 วิธีดำเนินการศึกษา
- 5.5 สรุปผลการศึกษา
- 5.6 อภิปรายผล
- 5.7 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การศึกษา

5.1.1 ศึกษาความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

5.1.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างเพศชายและเพศหญิงของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

5.1.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างผู้ที่มีวุฒิด้านการบริหารการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาโทและวุฒิด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

5.1.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาเอกชนต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

5.2 สมมุติฐานการศึกษา

5.2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างเพศชายและเพศหญิงของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างผู้ที่มีวุฒิด้านการบริหารการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาโทและวุฒิด้านการบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาเอกชนต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 วิธีดำเนินการศึกษา

5.3.1 ขั้นเตรียมการสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการศึกษาหลักการ รูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดกรอบโครงสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ละเอียดปรับปรุงรูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ในการสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้แล้วหาค่าความเที่ยง (Reliability) แบบสอบถามเท่ากับ 0.9264

5.3.2 ขั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องและติดตามในส่วนที่ยังขาดหายไป

5.4 สรุปผลการศึกษา

5.4.1 ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2556 เมื่อจำแนกตามข้อมูลทั่วไปส่วนใหญ่พบว่า เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.4 มีวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 80.0 ทั้งนี้ มีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 67.0

5.4.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 เมื่อพิจารณารายข้อ การเสนอแนะให้ครูเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.85 ส่วนการเสนอแนะให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.11

5.4.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 เมื่อพิจารณารายข้อ จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศงานวิชาการและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.80 ส่วนมีการจัดกิจกรรมสัทธิการสอน โดยเชิญวิทยากรหรือครูผู้เชี่ยวชาญมาร่วมทำการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.10

5.4.4 ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 เมื่อพิจารณารายข้อ มีการเผยแพร่ผลการวัดและประเมินให้ผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.81 ส่วนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการ เพื่อทำหน้าที่วัดผลและประเมินผลประจำปีอย่างเป็นทางการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.11

5.4.5 ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 เมื่อพิจารณารายข้อ มีการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนานักเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมี

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.85 ส่วนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามโครงการ ประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.11

5.4.6 ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 เมื่อพิจารณารายข้อ กระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก เท่ากับ 3.77 ส่วนกำหนดยุทธศาสตร์/นโยบาย/แนวทางการพัฒนาครูอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมพัฒนาครูอย่างหลากหลายรูปแบบ เกิดผลสำเร็จเป็นแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.12

5.4.7 ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.72 รองลงมา คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก เท่ากับ 3.66 ส่วนการนิเทศภายใน สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.52

5.4.8 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารใน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ เป็น รายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (3) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา (4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และ (5) ด้านการพัฒนา ตนเองและบุคลากรครู ไม่แตกต่างกัน

5.4.9 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารใน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิด้านการบริหารการศึกษา เป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้าน

กระบวนการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (3) ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา (4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และ (5) ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู ไม่แตกต่างกัน

5.4.10 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา เป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (3) ด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา (4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และ (5) ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู ไม่แตกต่างกัน

5.5 อภิปรายผล

5.5.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.72 รองลงมา คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.66 ส่วนการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.52 สอดคล้องกับ พนมจันทร์ คำหลอย (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษากระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่า กระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สว่าง เทพไชย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการควบคุม ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อภาวะผู้นำ ด้านการตัดสินใจ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์และใช้อิทธิพล ด้านการติดต่อสื่อสาร และยังพบว่า ครูผู้สอนมีทัศนะต่อภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการควบคุม ด้านความเชื่อมั่นศรัทธาต่อภาวะผู้นำ ด้านการตัดสินใจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการมีปฏิสัมพันธ์และใช้อิทธิพล และยังสอดคล้องกับ ดารุณี

พิพัฒนาผล ภิชยก จันทรเี่ยม และอรสา โกศลนันทกุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ รองลงมาคือ ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน

5.5.2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิด้านการบริหารการศึกษา และประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิด้านการบริหารการศึกษา และประสบการณ์การบริหารสถานศึกษา เป็นรายด้าน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (3) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา (4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และ (5) ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ยุพดี จันทรหอมกุล (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานและยังไม่ได้ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาพบว่ารับรู้ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าผู้บริหารทั้ง 2 กลุ่ม รับรู้ไม่แตกต่างกัน (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และยังไม่ได้ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามการรับรู้ของครูเมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่าในด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ด้านการคลอใจ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายคน และ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญาครูรับรู้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สมยศ สำเนียงงาม (2548 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนแกนนำกับโรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนแกนนำ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้กับโรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำ ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ในส่วนมิติตความมุ่งมั่นเกี่ยวกับงานในหน้าที่และมิติตความสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงานไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ ดารุณี พิพัฒนาผล ภิชยก จันทรเี่ยม และอรสา โกศลนันทกุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี พบว่า ครูที่อยู่ในพื้นที่เขตการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ขนาดเล็กและกลาง และขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ พบว่า ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.6 ข้อเสนอแนะ

5.6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

5.6.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นว่า บุคคลสำคัญที่สุดในการที่จะพัฒนาการบริหาร ดังนั้น ควรนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง ทั้งนี้ ควรส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเข้าใจลึกซึ้งในส่วนนี้เพื่อประสิทธิภาพของการสอน จัดทำโครงการเกี่ยวกับการนิเทศภายในไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ส่งเสริม สนับสนุนครูให้เป็นผู้สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเองอย่างหลากหลาย จัดทำโครงการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และควรมีการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาตนเองเป็นประจำ

5.6.1.2 เขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการและปัจจัยต่างๆ ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ และเร่งพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการบริหาร

5.6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

5.6.2.1 ควรมีการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน โดยพิจารณาตัวแปรที่เป็นปัจจัยด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก

5.6.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน

5.6.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. *ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด สำหรับครูดี - ครูเก่ง*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- กิติมา ปรีดีดิลก. *ทฤษฎีการบริหารองค์การ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2545.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2,สำนักงาน. *แผนปฏิบัติการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีงบประมาณ 2555*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2, 2555.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. *การบริหารงานบุคลากร เล่มที่ 5*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานฯ. 2541.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน,สำนักงาน. *การศึกษาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพมหานคร: 2549.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี, 2544.
- คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา,สำนักงาน. “หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา” *วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. 30 (เมษายน-พฤษภาคม 2553) : 30-32.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554)*. ม.ป.ท : ม.ป.พ.,2549
- จักรพงษ์ ฉานบุตร. “ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับการปรับพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3.”วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี, 2547.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัชย์. *การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2551.
- ชาญชัย ทิพยานนดร. “โรงเรียนกับความพร้อมเป็นโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้.” *รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย* 2, 40 (เมษายน 2544) : 5.
- เชาว์ อินโย. *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย*. ขอนแก่น : บริษัทเพ็ญพรินดิ่ง, 2542.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- คารุณี พิพัฒน์ผล ภิเชก จันท์เอี่ยม และอรสา โกศลนันทกุล. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี, 2552.
- ถาวร เส็งเอียด. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพ, 2529.
- บรรทม แก้วอาษา. “การพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านสร้างก่อ อำเภออุตุ จังหวัดอุดรธานี.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2547.
- บุญชม ศรีสะอาด. *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวิริยสาส์น, 2543.
- บัณฑิต แทนพิทักษ์. “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ อำนาจ ความศรัทธา และความพึงพอใจในงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- ประสิทธิ์ เจียวศรี และคณะ. *รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2548.
- ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม. “การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของศึกษาธิการจังหวัดที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ผจญ โกจารย์ศรี. ผู้บริหารหัวใจความสำเร็จต้องเปิดโอกาสให้ครูปฏิรูป. *รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย*. 2, 40 (เมษายน 2544) : 5.
- พนมจันท์ คำหลอย. “การศึกษากระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- ยาเป็น เรื่องจรูญ ศรี. “แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://www.kroobannok.com/blog/20426>, 12 เมษายน 2556

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ยุพดี จันท์หอมกุล. “ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา, สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2545.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- รุ่ง แก้วแดง. *การปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์พรินต์ติ้งเซนเตอร์, 2542.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. *ผู้บริหารโรงเรียนสามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล*. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ์, 2548.
- วีระ ประเสริฐศิลป์. *ครูผู้วิกฤตการศึกษาชาติ*. ประชาศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา, 2542.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. *คู่มือบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- ศรีทิพย์ ลดาวัลย์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาวิทยาลัยพาณิชย์การเซดุน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า. *ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ใหม่*. กรุงเทพมหานคร: เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์, 2553.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. *เอกสารประกอบการสัมมนาประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดทำหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. นครปฐม: โรงพิมพ์ ส. ประจักษ์ นครปฐม, 2547.
- สมนึก ภัททิยธนี. *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3 ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- สมยศ นาวิการ. *การบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, 2544.
- สมยศ สำเนียงงาม. “การเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนแกนนำกับโรงเรียนที่ไม่เป็นแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2548.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. *ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2543.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สว่าง เทพไชย. “ภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอนของผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2550.
- สิริราณี วสุภัทร. “ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2551.
- สุพล วังสินธุ์. “การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้.” *วารสารวิชาการ* 4,11 (พฤศจิกายน 2545) : 12-17.
- สุธี สุทธิสมบูรณ์ และ สมาน รังลิโยกฤษฏ์. *หลักการบริหารเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประชาชน จำกัด, 2539.
- สุรพงศ์ สุทธิศักดิ์. “ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดเทศบาลนครยะลา.” สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2551.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. “ภาวะผู้นำ” ในชุดวิชาการสอน *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540.
- Chell, Jan. “Introducing Principals to the Role of Instructional Leadership.” [On line] available at : <http://www.ssta.sk.ca/research/leadership/95-14.html>, 2013.
- Davis, Keith and John W. Newstrom. *Human Behavior at Work : Organizational Behavior*. New York: McGraw-Hill, 1985.
- Hallinger, P & Murphy, J. “Assessing the Instructional Management Behaviors of Principals.” *The Elementary School Journal*. 86 (2) ; 217-247, 1985.
- Hersey, Paul, and Kenneth H. Blanchard. *Management of Organizational Behavior : Utilizing Human Resources*. New York: McGraw-Hill, 1970.
- House, Robert J. “A Path-Goal Theory of Leader Effectiveness.” *Administrative Science Quarterly* 6,3(September 1971): 321-338.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 1970, pp. 607-610.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Lashway, Larry. "Developing Instructional Leaders." [On line] available at :

<http://www.vtaide.com/png/ERIC/Developing-Instructional-Leaders.html>, 2013.

McEwan, E. K. *Seven Steps to Effective Instructional Leadership*. California: Corwin Press, inc. 2003.

Morphet, Edgar L., Roe L. Johns and Theodore L. Reller. *Educational Organization and Administration : Concepts, Practices and Issues*. 3rd ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1974.

Sergiovanni, T. J. *The principalship : A reflective practice perspective*. Boston: Allyn & Bacon. 2004.

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก ถ.พหลโยธิน Muang-Ake, Paholyothin Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

คณะศึกษาศาสตร์
ที่ ศษ.4800/756

12 ธันวาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วยนางสาวมัลลิกา เซวีย์บุญเวช รหัส 5507506 นักศึกษาของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์

ขณะนี้นักศึกษาอยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นางสาวมัลลิกา เซวีย์บุญเวช ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากหน่วยงานในสังกัดของท่านเพื่อใช้ในการงานวิจัยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าว และคณะฯ ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.รุจา ผลสวัสดิ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : เซซรุสุตา สุริยะ
โทร 02-9972222 ต่อ 1696

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญ และตารางแสดงการวิเคราะห์ค่า IOC

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University * T. (66) 2997 2200-30
 เมืองเอก ก.พ.ท.โยธิน Muang-Ake, Pathayothin Rd. F. (66) 2791 5757
 จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ ศษ. 4800/326

14 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
 เรียน ผศ.ธานี สุขเกษม อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
 2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวมลลิกา เชาว์ปัญญาเวช รหัส 5507506 นักศึกษาปริญญาโท
 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระบบสองภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
 กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่
 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2
 ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	ประธานกรรมการ
2. รศ.วิศิษย์ศักดิ์ แป้นสัมฤทธิ์	กรรมการ
3. รศ.ประทุม แป้นสุวรรณ	กรรมการ
4. รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำตัวนักศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
 ความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
 นักศึกษาในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
 เครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้วย
 จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: เชษฐสุดา สุริยะ
 โทร: 02-997 2222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก ถนนแจ้งวัฒนะ Muang-Ake, Paholyothin Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ ศษ. 4800/326

14 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นายอภิชา โสตา รองผู้อำนวยการโรงเรียนมารีย์วิทยา บางบัวทอง

- สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวมัลลิกา เขียวปัญญาเวช รหัส 5507506 นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระบบสองภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2
ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	ประธานกรรมการ
2. รศ.วิศิษย์ศักดิ์ แป้นสัมฤทธิ์	กรรมการ
3. รศ.ประทุม แป้นสุวรรณ	กรรมการ
4. รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำตัวนักศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
นักศึกษาในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตขอความอนุเคราะห์ที่ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้วย
จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: เขษรสุดา สุริยะ
โทร: 02-997 2222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก ก.พ.เขตปทุมธานี Muang-Ake, Pathayothin Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ ศษ. 4800/326

14 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นางมณฑิ วานิชพงษ์พันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมารีย์วิทยา บางบัวทอง

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวมัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช รหัส 5507506 นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาาระบบสองภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาดูภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่
เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2
ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวินิจฉัย ดังนี้

1. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	ประธานกรรมการ
2. รศ.วิศิษย์ศักดิ์ แป้นสัมฤทธิ์	กรรมการ
3. รศ.ประทุม แป้นสุวรรณ	กรรมการ
4. รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวินิจฉัย ประจำตัวนักศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
นักศึกษาในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้วย
จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. รุจา ผลสวัสดิ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: เซษฐสุตา สุริยะ
โทร: 02-997 2222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก ก.น.รังสิต Muang-Aek, Pathumthani Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ ศษ. 4800/326

14 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นางวิภาวรรณ มาน้อย ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

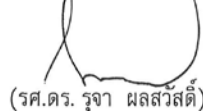
เนื่องด้วยนางสาวมัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช รหัส 5507506 นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาาระบบสองภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2
ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.ราชนันท์ บุญธิมา	ประธานกรรมการ
2. รศ.วิศิษฐ์ศักดิ์ แป้นสัมฤทธิ์	กรรมการ
3. รศ.ประทุม แป้นสุวรรณ	กรรมการ
4. รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำตัวนักศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
นักศึกษาในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้วย
จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: เชษฐสุดา สุริยะ
โทร: 02-997 2222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก ก.พหลโยธิน Muang-Ake, Pathayothin Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ ศษ. 4800/326

14 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นายอนันต์ สุขกลัด รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

- สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางสาวมัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช รหัส 5507506 นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระบบสองภาษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	ประธานกรรมการ
2. รศ.วิศิษฐ์ศักดิ์ แป้นสัมฤทธิ์	กรรมการ
3. รศ.ประทุม แป้นสุวรรณ	กรรมการ
4. รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำตัวนักศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
นักศึกษาในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตขอความอนุเคราะห์ที่ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้วย
จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. รุจา ผลสวัสดิ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: เซษรุสุดา สุริยะ
โทร: 02-997 2222 ต่อ 1275

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา
การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

คำชี้แจง

1. การสอบถามครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2. แบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ผู้ตอบแบบสอบถาม)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มี 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ (2) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา (3) ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา (4) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน

3. ผลการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อการศึกษา ถือเป็นความลับจะไม่เกิดผลเสียต่อผู้ตอบแบบสอบถาม แต่ประการใด

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

(นางสาวมัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช)

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา
การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างหน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่งหน้าที่

- ผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. เพศ

- ชาย หญิง

3. อายุ

- ต่ำกว่า 30 ปี 30-40 ปี
 41-50 ปี 51-60 ปี

4. วุฒิด้านการบริหารการศึกษา

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์บริหารสถานศึกษา

- ต่ำกว่า 5 ปี
 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย (✓) ตามระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนี้

5 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำ				
	5	4	3	2	1
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้					
1. การเสนอแนะให้ครูวางแผนการสอนและจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรทุกหลักสูตร					
2. การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน					
3. การสังเกตการสอนของครู เพื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนการสอน และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงอย่างเหมาะสม					
4. การเสนอแนะให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
5. การเสนอแนะให้ครูสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อกับเนื้อหาวิชาที่เรียนทุกกลุ่มสาระ					
6. การเสนอแนะให้ครูเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน					
7. การเสนอแนะให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียนทุกชั้น					
8. การเสนอแนะและส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลผู้เรียน โดยเน้นตามสภาพจริง					
9. การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ ทันสมัย					
10. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมแล้วนำมาพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำ				
	5	4	3	2	1
ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา					
1. จัดให้มีโครงการนิเทศการศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีทุกปี					
2. มีการส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการนิเทศภายในมีการวางแผนเพื่อดำเนินการนิเทศอย่างมีระบบ					
3. การให้ความร่วมมือกับคณะครูในการดำเนินการนิเทศตามแผนและโครงการที่กำหนดโดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน					
4. การจัดให้มีเครื่องมือ วัสดุและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศอย่างเพียงพอ					
5. การส่งเสริมการนิเทศภายในโดยจัดให้มีการเยี่ยมชมชั้นเรียนเพื่อทราบปัญหาและพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูทุกชั้นปี					
6. มีการจัดกิจกรรมสาธิตการสอนโดยเชิญวิทยากรหรือครูผู้เชี่ยวชาญมาร่วมทำการสอน					
7. มีการเสนอแนะให้ครูทุกคนแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอนซึ่งกันและกันในวิชาที่ตนเองไม่ถนัด					
8. มีการเสนอแนะให้ครูผู้สอนทุกคนสังเกตการสอนซึ่งกันและกันแล้วนำผลมาปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
9. จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศภายในและวางแผนกิจกรรมนิเทศร่วมกันทุกปี					
10. จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศงานวิชาการและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา					
1. จัดให้มีโครงการวัดผลและประเมินผลในแผนปฏิบัติการประจำปีชัดเจน					
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาการ เพื่อทำหน้าที่วัดผลและประเมินผลประจำปีอย่างเป็นทางการ					
3. มีการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
4. มีการส่งครูเข้าอบรมเพื่อเสริมทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผล					

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำ				
	5	4	3	2	1
และประเมินผลทุกปีการศึกษา					
5. มีการแนะนำให้ครูได้นำผลการวัดและประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
6. มีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ทันสมัย ใช้งานง่ายอย่างเพียงพอ					
7. มีเครื่องมือวัดและประเมินผลตามหลักสูตรครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด					
8. มีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลหลากหลายรูปแบบและถูกต้องตามหลักการวัดผลทุกประการ					
9. มีการนิเทศ กำกับ และติดตามให้ครูประเมินผลการเรียนรู้และรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ					
10. มีการเผยแพร่ผลการวัดและประเมินให้ผู้ปกครองหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบอย่างสม่ำเสมอ					
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
1. จัดให้มีโครงการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีชัดเจน					
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม โครงการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
3. มีเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ง่ายสะดวกและเป็นที่ยอมรับ					
4. มีการสร้างจิตสำนึกในการพัฒนานักเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
5. มีการนำผลการประเมินงานวิชาการในปีที่ผ่านมาไปปรับปรุงงานในปีต่อไปทุกปี					
6. มีการเผยแพร่โครงการ/กิจกรรมงานวิชาการที่ประสบความสำเร็จสู่สาธารณชนทุกครั้ง					
7. มีการตรวจสอบผลการประเมินงานวิชาการเป็นระยะ เพื่อพัฒนางานและนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน					
8. มีการพัฒนางานวิชาการสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้					

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำ				
	5	4	3	2	1
อย่างต่อเนื่อง					
9. ส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นอย่างดี					
10. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้งานวิชาการกับหน่วยงานทางการศึกษาหรือองค์กรอื่นอย่างทั่วถึง					
ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู					
1. แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสถานศึกษาอยู่เสมอ					
2. มีทักษะการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีทันสมัยเพื่อความสำเร็จของสถานศึกษา					
3. ปรับตัวเข้ากับยุคสมัยและทันต่อสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบัน					
4. กำหนดยุทธศาสตร์/นโยบาย/แนวทางการพัฒนาครูอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง					
5. จัดกิจกรรมพัฒนาครูอย่างหลากหลายรูปแบบ เกิดผลสำเร็จเป็นแบบอย่าง					
6. กระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย					
7. จัดหาเอกสาร วารสาร ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ เพื่อเผยแพร่ให้ครู-อาจารย์ ได้ศึกษาค้นคว้า อย่างพอเพียง					
8. สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนางานวิชาการและเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน					
9. มีแผนการส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง					
10. มีกิจกรรมที่จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาระหว่างครูกับครู ครูกับหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

.....
.....
.....

ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

.....
.....
.....

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

.....
.....
.....

ด้านการพัฒนาตนเองและบุคลากรครู

.....
.....
.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	มัลลิกา เชาว์ปัญญาเวช
วัน เดือน ปีเกิด	28 พฤษภาคม 2528
ประวัติการศึกษา	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สาขาศิลปอุตสาหกรรม, 2552 มหาวิทยาลัยรังสิต ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2556
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	79/142 หมู่บ้านบัวทอง 4 ถนนบ้านกล้วย-ไทรน้อย ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมารีย์วิทยา บางบัวทอง 198 หมู่ 7 ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
ตำแหน่งในปัจจุบัน	ครูผู้สอน